Martinlaakson lukion opetussuunnitelma LOPS2021

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta 8
2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä 8
2.2 Arvoperusta 9

3. Opetuksen toteuttaminen 9
3.1 Opintojen rakenne 10
3.2. Oppimiskäsitys 10
3.3. Opiskeluympäristöt ja menetelmät 11
3.4 Toimintakulttuuri 11
3.5 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö 13
3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys 14

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen 15
4.1 Ohjaus 15
4.2 Erityisopetus ja muu oppimisen tuki 17
4.3 Opiskeluhuolto 17
4.4 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä 18
4.5 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä 18

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi 18
5.1 Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa 18
5.2 Opintojakson arviointi 19
5.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkintä 19
5.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot 19
5.2.3 Suullisen kielitaidon arviointi 20
5.2.4 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa 20
5.2.5 Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksilukeminen 20
5.4 Lukion oppimäärän suoritus 21
5.5 Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus 21
5.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot 22

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt 26
6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet 26
6.2 Laaja-alainen osaaminen 26

PAKOLLISET OPINNOT, OPINTOJAKSOT 29
Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI) 29

Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1) 29
Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2) 30
Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2) 30
Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1) 31
Vuorovaikutusosaaminen 2 (VUO2) 31
Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1) 32
Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2) 32
Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1) 33
Yhteiskunnallinen osaaminen 2 a (YHT2a) 33
Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b) 34
Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1-2 (EET1-2) 34

JAOTTELU OPPIAINEITTAIN 34
Äidinkieli ja kirjallisuus 34
Suomen kieli ja kirjallisuus ÄI 34
Pakolliset opinnot 35
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ÄIvv 35
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot ÄIvk 35
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus S2 37
Pakolliset opinnot 37
(liittyvät laaja-alaisiin opintojaksoihin yhdessä muiden aineiden kanssa) 37
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot S2vv 37
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot S2vk 38
Toinen kotimainen kieli 39
A-ruotsi RUA 39
Pakolliset opinnot 39
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot RUAvv 39
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot RUAvk 40
B1-ruotsi RUB1 40
Pakolliset opinnot 40
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot RUB1vv 41
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot RUB1vk 41
Vieraat kielet 43
A-kielet 43
A-Englanti ENA 43
Pakolliset opinnot 43
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ENAvv 43
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot ENAvk 44
A-kielet: saksa, ranska, venäjä, espanja (SAA, RAA, VEA, EAA) 45
Pakolliset opinnot 46
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot SAAvv, RAAvv, VEAvv, EAAvv 46
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot SAAvk, RAAvk, VEAvk, EAAvk 47
B2-kielet 47
Ranska, saksa, venäjä (SAB2, RAB2, VEB2) 47
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot 47

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot RABvk, SABvk VEBvk 49
B3-kielet 49
Espanja, ranska, saksa, venäjä 49
Italia, japani, kiina, latina 49
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot 49
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot RABvk / SABvk / VEBvk 51
B3-Ruotsi (RUB3) 51
Valtakunnalliset valinnaiset opinnot 51
Matematiikka 52
Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY) 52
Pitkä matematiikka MAA 52
Pakolliset opinnot 52
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MAAvv 53
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot MAAvk 53
Lyhyt matematiikka MAB 54
Pakolliset opinnot 54
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MABvv 55
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot MABvk 55
Biologia BI 57
Pakolliset opinnot 57
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot BIvv 57
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot BIvk 57
Maantiede GE 58
Pakolliset opinnot 58
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot GEvv 58
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot GEvk 59
Fysiikka FY 60
Pakolliset opinnot 60
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot FYvv 60
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot FYvk 61
Kemia KE 61
Pakolliset opinnot 62
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot KEvv 62
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot KEvk 62
Filosofia FI 63
Pakolliset opinnot 63
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot FIvv 63
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot FIvk 64
Psykologia PS 64
Pakolliset opinnot 64
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot PSvv 65
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot PSvk 65
Historia HI 66
Pakolliset opinnot 66

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot HIvv 66
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot HIvk 67
Yhteiskuntaoppi YH 68
Pakolliset opinnot 68
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot YHvv 68
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot YHvk 69
Uskonto 69
Evankelis-luterilainen uskonto UE 70
Ortodoksinen uskonto UO 70
Katolinen uskonto UK 70
Islamin uskonto UI 70
Juutalainen uskonto UJ 70
Pakolliset opinnot 70
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot (vv) 70
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot (vk) 71
Elämänkatsomustieto ET 71
Pakolliset opinnot 71
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ETvv 71
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot ETvk 72
Terveystieto TE 72
Pakolliset opinnot 72
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot TEvv 73
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot 73
Liikunta LI 74
Pakolliset opinnot 74
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot LIvv 74
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot LIvk 74
Musiikki MU 77
Pakolliset opinnot 77
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MUvv 77
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot MUvk 78
Kuvataide KU 79
Pakolliset opinnot 80
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot KUvv 80
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot KUvk 80
Opinto-ohjaus OP 82
Pakolliset opinnot 82
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot OPvk 82
Temaattiset opinnot TO 83
Valinnaiset koulukohtaiset opinnot TOvk 83
Lukiodiplomit LD 85
Valinnaiset valtakunnalliset opinnot LDvv 85

Muita valinnaisia koulukohtaisia opintojaksoja 86
Luma-opinnot LUMA 86

Draama ja teatteri DTvk 89
Kulttuurin ja taiteen opinnot KULT 92
Kansainvälisyysopinnot KVvk 94
Opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille BUS 95
Tieto- ja viestintätekniikka TVT 96
Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot KKY 98

Yleinen osa

2. Lukiokoulutuksen toiminta-ajatus ja arvoperusta

2.1 Lukiokoulutuksen toiminta-ajatus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuuri opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

Martinlaakson lukion toiminta-ajatus: Martinlaakson lukio on tuloksellinen ja tavoitteisiinsa sitoutunut yleissivistävä lukio, jossa opiskelija saa valmiuksia elämässä selviytymiseen ja oman persoonallisuutensa kasvuun. Arvostamme laajaa yleissivistystä, joka käsittää ihmiselämän, yhteiskunnan ja luonnon monipuolisen ymmärtämisen.

Lukiossamme pyritään kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Lukion yleislinja, LUMA-linja ja draamalinja sekä monipuolinen kurssitarjonta, vaihtelevat opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt mahdollistavat laaja-alaisen oppimisen. Ohjaamme opiskelijaa hankkimaan elämässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa tarvittavia tietoja, taitoja ja opiskeluvalmiuksia, joiden avulla hän saavuttaa tavoitteensa myös valtakunnallisessa ylioppilastutkinnossa ja saa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Opiskelu on käytännönläheistä ja yhteistyö ulottuu koulun ja oman maan rajojen ulkopuolelle, työelämään ja jatko-opintoihin.

2.2 Arvoperusta

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*
- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Martinlaakson lukiossa kokeillaan rohkeasti uudenlaisia toimintatapoja opiskelijalähtöisyyttä korostaen. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen kehittäminen on kaiken opetustoiminnan lähtökohta. Kannustamme opiskelijoita osallistumaan myös oppituntien tai koulun ulkopuolella tapahtuvaan yhteisölliseen toimintaan.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1 Opintojen rakenne

Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Oppiaineen opintojen suorittamisjärjestys on määritelty kunkin oppiaineen kohdalla (oppiaineet-otsikon alla).

Opinnot on jaettu opintojaksoihin seuraavasti:

Pakolliset moduulit muodostavat laajempia opintojaksoja, joita ovat:

Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI)

Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 ja 2 (GLO1, GLO2)

Hyvinvointiosaaminen (HYV)

Vuorovaikutusosaaminen 1 ja 2 (VUO1, VUO2)

Monitieteinen ja luova osaaminen 1 ja 2 (MON1, MON2)

Yhteiskunnallinen osaaminen 1, 2a ja 2b (YHT1, YHT2a, YHT2b)

Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1 ja 2 (EET1, EET2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot muodostavat omat opintojaksonsa oppiainekohtaisesti. Näistä opintojaksoista opiskelija voi valita kahden tai useamman opintopisteen kokonaisuuden. Nämä opintojaksot kuvataan tarkemmin "Oppiaineet"-kappaleessa tässä opetussuunnitelmassa.

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot on jaettu laajempiin opintojaksoihin oppiainekohtaisesti. Näistä opintojaksoista opiskelija voi valita kahden tai useamman opintopisteen kokonaisuuden. Nämä opintojaksot kuvataan tarkemmin "Oppiaineet"-kappaleessa tässä opetussuunnitelmassa. Valinnaisia koulukohtaisia opintoja ovat sekä puhtaasti yhden oppiaineen muodostamat opintojaksot että useamman oppiaineen yhteistyössä toteuttamat opintojaksot, kuten temaattiset opinnot (TO), luma-opinnot (LUMA), draaman ja teatterin opinnot (DT), kulttuurin ja taiteen opinnot (KULT), kansainvälisyysopinnot (KV), opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille (BUS), tieto- ja viestintätekniikka (TVT) sekä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY).

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät

onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Martinlaakson lukiossa noudatetaan Vantaan oppimiskäsitystä.

3.3. Opiskeluympäristöt ja menetelmät

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Martinlaakson lukion opiskeluympäristöt ja menetelmät noudattavat Vantaan linjauksia.

3.4 Toimintakulttuuri

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan lukioiden yhteisen digistrategian mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukiot laativat lukuvuosittain Vantaan lukioiden yhteisen opiskeluhuollon suunnitelman linjausten mukaan oppilaitoskohtaiset opiskeluhuollon toimintasuunnitelmat. Opiskelijat osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa. Jokainen lukio kirjaa ympäristöohjelman pohjalta opetus- ja lukuvuosisuunnitelmaansa toimenpiteet, joita he toteuttavat arjen opetuksessaan ja toimintakulttuurissaan.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen/risteävään syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Martinlaakson lukiossa arvostetaan monipuolisuutta, myönteistä suhtautumista opiskeluun ja pyrkimystä saavuttaa asetettuja tavoitteita. Martinlaakson lukio on monipuolinen, myönteinen ja menestyvä.

Martinlaakson lukiossa toimii lukion yleislinja, luonnontieteen ja matematiikan (luma) valtakunnallisen erityistehtävän linja sekä draamalinja (Opetushallituksen myöntämä erityinen painotusalue). Lukion yleislinjalla on tarjolla monipuolisesti vieraita kieliä, reaaliaineita ja taito- ja taideaineita sekä oppiaineiden yhteistyömoduuleja ja projekteja. Opiskelija voi myös valita kaupallisten aineiden ja korkeakoulujen opintoja lukioaikanaan. Luma-linjalla valtakunnallisesti tarjottavien pakollisten ja syventävien opintojen lisäksi opiskelija valitsee luonnontieteen ja matematiikan valtakunnallisen erityistehtävän mukaisia erikoisopintoja. Draamalinja tarjoaa opiskelijoille räätälöityjä draaman ja teatterin opintoja, esityksiä, tapahtumia ja retkiä sekä yhteistyöprojekteja korkeakoulujen ja pääkaupunkiseudun teattereiden kanssa. Draamalinjan opiskelijat voivat myös opiskella esitystekniikkaa. Opiskelijat voivat osallistua kaikkiin Martinlaakson lukiossa tarjolla oleviin opintoihin mielenkiintonsa mukaan. Lukion draamalinjan toimintaa kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

3.5 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Vantaan lukioiden lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot ja huoltajien osallisuuden tavat. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla.Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti.Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Martinlaakson lukiossa yhteistyötä tehdään kotien kanssa tiiviisti. Huoltajat osallistuvat koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin yhdessä lukion toimijoiden kanssa vanhempainyhdistys Sumppiksessa, kodin ja koulun yhteistyöilloissa, vanhempainilloissa ja erilaisissa yhteisissä tapahtumissa. Yhteydenpito kodin ja koulun välillä on avointa ja mutkatonta. Vanhempia kannustetaan pitämään yhteyttä kouluun matalalla kynnyksellä.

3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Martinlaakson lukiossa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa tehdään sekä moduuleihin ja opintojaksoihin liittyvien yhteisten hankkeiden ja vierailujen muodossa että lukioaikana tarjottavien opintokokonaisuuksien avulla.Korkeakoulu- ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot ovat pääsääntöisesti virtuaalisia, itsenäisesti suoritettavia kokonaisuuksia, jotka orientoivat ko. alan yliopisto- ja korkeakouluopintoihin.

Työelämäyhteistyö

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Martinlaakson lukiossa järjestetään lukuvuosittain työelämäyhteistyötä opintojaksojen teemoihin liittyen. Yritysvierailut, TET, erilaiset lukion opiskelijoille suunnatut työtehtävät sekä hyvät suhteet paikallisiin yrityksiin takaavat opiskelijoiden oman kiinnostuksen mukaiset monipuoliset ja toimivat työelämävalmiudet. Martinlaakson lukion tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Kansainvälinen yhteistyö

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi.

Martinlaakson lukiolla on ystävyyskouluja mm. Saksassa, Ranskassa, Tansaniassa ja Chilessä. Kansainvällisellä yhteistyöllä on monen kymmenen vuoden perinteet Martsarin lukiossa. Yhteistyötä kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa. Myös Martsarin lukion monikulttuuristen opiskelijoiden osaaminen tulee näkyväksi esim. kotikansainvälisyyden ja eri opintojaksojen teemoissa ja toteutuksessa.

3.7. Yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa

Martinlaakson lukio tekee monipuolista yhteistyötä muiden Vantaan lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa mm. opintotarjonnan, opintojen suunnittelun ja arvioinnin, yhteisten opettajaresurssien sekä yhteisten tapahtumien osalta. Erityisen tiivistä yhteistyötä tehdään Mercuria kauppaoppilaitoksen kanssa, koska molemmat oppilaitokset toimivat samoissa tiloissa. Lukuvuosittain toteutettavat yhteistyöhankkeet ja -toiminta kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1 Ohjaus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjaussuunnitelma

Martinlaakson lukion koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä toimiva ohjaussuunnitelma on laadittu osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten

jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen kanssa. Ohjaussuunnitelmasta käy myös ilmi huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

Opiskelija suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.

Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.

Aineenopettaja välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa.

Opinto-ohjaaja koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

4.2 Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Vantaalla noudatetaan varhaisen puuttumisen ja myönteisen kannustamisen periaatteita. Opiskelijan tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo ryhmänohjaajalle lukio-opinnot aloittaessaan. Ryhmänohjaaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain ja lukiolain mukaan voidaan luovuttaa. Opiskelutietolomakkeen avulla kartoitetaan taustatietoja opiskelijan aiemmista opinnoista ja tuen tarpeista. Lomakkeen tiedot ovat luottamuksellisia. Opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen toimittamisesta säädetään perusopetuslain 40§:ssä.

Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana järjestettävässä lukiseulassa. Opiskelijoita tiedotetaan lukiseulasta ja heille järjestetään mahdollisuus osallistua siihen. Erityisopettaja tulkitsee lukiseulan tulokset ja selvittää kunkin opiskelijan osalta tarpeen lukitestiin. Lukitestin perusteella suunnitellaan yksittäisen opiskelijan tukitoimien tarpeet.

Aineenopettajat tutustuvat kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden erityisen tuen tarpeisiin, jotka voivat johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, tukikurssit, erityisopettajan pedagoginen tuki, läksykahvilat ja osaamisen-monipuoliset näyttömahdollisuudet. Tarvittaessa tukitoimien suunnittelussa konsultoidaan erityisopettajaa. Opiskelijan jatkuvaa kehittymistä seurataan ja annetaan positiivista, rakentavaa palautetta sekä kannustetaan häntä jatkuvaan itsearviointiin.

Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä. Lisäksi aineenopettajalta pyydetään tarvittaessa lausunto. Opiskelijalle varataan opintojen aikana mahdollisuus harjoitella ylioppilaskirjoituksiin suunniteltujen erityisjärjestelyiden mukaista koetilannetta.

Eri oppiaineiden opinnoissa sekä opinto-ohjauksessa harjoitellaan oppimaan oppimisen strategioita. Kukin aineenopettaja sisällyttää opintojaksoihin kyseisen aineen opiskelumenetelmien harjoittelua. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden jatkuva havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Martinlaakson lukion oppimisen tuen suunnitelma löytyy lukuvuosisuunnitelmasta.

4.3 Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla toimii moniammatillinen opiskeluhuollon ohjausryhmä sekä kasvatuksen ja oppimisen opiskeluhuollon kehittämisryhmä.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja: opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukuvuosisuunnitelmassa.

Martinlaakson lukion lukuvuosittain toteutettava opiskeluhuoltosuunnitelma ja opiskeluhuollon toimintatavat kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa.

4.4 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Martinlaakson lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

4.5 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Vantaalaisissa lukioissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Martinlaakson lukiossa opiskelijoiden oman äidinkielen opetus on järjestetty yhteistyössä muiden Vantaan lukioiden kanssa. Käytännön järjestelyistä tiedotetaan Wilman kautta lukuvuoden alussa niille opiskelijoille, joilla äidinkieli on jokin muu kuin suomi.

Martinlaakson lukiossa ne opiskelijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, voivat valita suomi toisena kielenä opintokokonaisuuden, jos heidän suomen kielen taitotasonsa näin edellyttää. Lukio-opintojen alussa arvioidaan suomen kielen taitotaso ja suunnitellaan opiskelijan kanssa, miten suomen kielen opiskelu olisi parhainta järjestää lukioaikana. Vaihtoehtoina ovat suomen kielen ja kirjallisuuden opinnot tai suomi toisena kielenä opinnot opiskelijan taitotason mukaan.

Mikäli opiskelija aloittaa suomen kielen ja kirjallisuuden opinnot, mutta haluaa vaihtaa myöhemmin suomi toisena kielenä opintoihin, hänen aikaisemmat suomen kielen ja kirjallisuuden opintonsa hyväksiluetaan soveltuvin osin suomi toisena kielenä opintoihin. Hyväksilukemisen käytännöt kuvataan tarkemmin Martsarin opinto-oppaassa.

Opiskelijoita tiedotetaan suomi toisena kielenä opiskelu- ja tukimahdollisuuksista ensimmäisen periodin aikana opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan oppitunneilla sekä Wilman kautta. Ylioppilastutkintoon liittyvistä järjestelyistä suomi toisena kielenä osalta tiedotetaan toisen vuosikurssin aikana suomi toisena kielenä oppitunneilla, opinto-ohjaajan oppitunneilla, Wilman kautta ja rehtorin pitämissä yo-infoissa.

4.5.1 Martinlaakson lukion kieliohjelma

A-kielet:	englanti, saksa, ranska, ruotsi, venäjä, espanja
B1-kielet:	ruotsi
B2 -kielet:	saksa, ranska, venäjä
B3 -kielet:	saksa, ranska, espanja, venäjä, ruotsi, latina
Muut kielet:	italia, kiina, japani

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1 Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

5.2 Opintojakson arviointi

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

5.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkintä

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- ja Z -merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Useammasta saman oppimäärän moduulista muodostuvan opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Martinlaakson lukiossa noudatetaan Vantaan arviointiperusteita numeroarvioinnin ja K- sekä Z-merkintöjen osalta. Z-merkinnän suoritustapa ja -aika merkitään Wilmaan arvosanan lisätietoihin. Pääsääntöisesti opiskelijalla on aikaa suorittaa puuttuvat suoritukset ko. periodin uusintoi

5.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Martinlaakson lukiossa itsenäisen suorituksen periaatteet ja käytännön toteuttaminen on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa.

5.2.3 Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan periodien arviointien välityksellä.

Martinlaakson lukiossa periodin arviointi on näkyvissä Wilmassa.

5.2.5 Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen, perusopetuksen lisäopetuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

5.2.6 Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Martinlaakson lukion laaja-alaisen osaamisen arvioinnin käytännöt kuvataan tarkemmin ko. oppiaineen ja opintojakson kohdalla tässä opetussuunnitelmassa.

5.4 Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5 Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa

vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjä tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]*laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:*

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta.* (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] *49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.* (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]*laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.* (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Martinlaakson lukion muutoksenhakuprosessi arviointia koskevaan päätöksentekoon noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

5.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan

todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] *1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä.* (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritetut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja-kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7 Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*

- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

Martinlaakson lukiossa edellä mainitut arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat löytyvät Martsarin opinto-oppaasta.

5.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Martinlaakson lukiossa toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa. Koulun toiminnan kehittäminen ja itsearviointi toteutetaan vuorovuosina eri arviointikohteiden osalta. Lukuvuosisuunnitelmasta löytyy tieto siitä, mikä toiminnan osa on kyseisenä lukuvuonna kehittämisen kohteena ja mikä osa-alue on arvioinnin kohteena.

6. Tuntijako

Koodi	Pakolliset ja valinnaiset valtakunnalliset opinnot		
	pakolliset	**valinnaiset**	**lukiodiplomit**
ÄI	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	TELD, MELD
S2	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	
RUA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RUB1	1 2 3 4 5	6 7	
RUB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
ENA	1 2 3 4 5 6	7 8	
SAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
SAB2, SAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
RAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RAB2, RAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
EAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
VEA	1 2 3 4 5 6	7 8	
VEB2, VEB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
IAB3, LAB3		1, 2	
KIB3, JP3		1, 2	
MAY	1		
MAA	2 3 4 5 6 7 8 9	10 11 12	
MAB	2 3 4 5 6 7	8 9	
BI	1`2`3	`4`5`6	
GE	1	2 3 4	
FY	1 2	3 4 5 6 7 8	
KE	1 2	3 4 5 6	
FI	1 2	3 4	
PS	1	2 3 4 5	
HI	1 2 3	4 5 6	
YH	1 2 3	4	
UE	1 2	3 4 5 6	
UO, UK, UI, UJ	1 2	3 4 5 6	
ET	1 2	3 4 5 6	
TE	1	2 3	
LI	1 2	3 4 5	LILD4
MU	1 2	3 4	MULD6
KU	1 2	3 4	KULD2
OP	1 2		

		Valinnaiset koulukohtaiset opinnot			
Ainekohtaiset	**TO**	**LUMA**	**DT**	**KULT**	**KV**
13, 14, 15, 16, p	IS1 ihmissuhde 1	1 orientaatio	0 orientaatio	1 elämätaidot	1 kv-opinnot
16, p	IS2 ihmissuhde 2	2 leiri	1 perusopinnot	2 taideprojekti	2 Tansania
abi, k,	55 jännitys haltuun	16 Steam	2 improvisaatio	3 taidetta aistien	4 Ranska
abi, k, t, p	56 jaksaminen	41 Tutki ja kokeile	3 rooli	4 nykytaide	5 Saksa
	60 ensiapu	42 geofysiikka	4 produktio 1-3	5 taide+ympäristö	6 kv-politiikka
10, abi, 2t, t	61 turvakurssi	43 fy historia	7 pienoisnäytelmä	6 kielet ja kulttuuri	
abi	62 tutor	45 pelit	8 näyttelijäntyö	8 Pohjoismaat	
abi	65 lehtityö	46 matem. kuviot	9 soveltavat	9 suuret ajattelijat	
abi	66 edustaminen	47 teknologia	10 valo- ja äänitekn.	10 media	**BUS**
abi	67 työelämä	48 akustiikka		11 media manipuloijana	TAT1 yrittäjyys
		50 fy+ke työkurssi		14 musiikki+kielet	TAT2 oma talous
		52 lääketiede		44 ääni ja kuva	TAT3 työelämä
		54 luma			BUS1 perusteet
		55 Menesty!			BUS2 bisnes
		56 Itämeri			BUS3 Nuori yrittäjyys
		57 metsät+suot		**KKY**	**TVT**
13 14 15 16 abi, p		58 luontoseuranta		1 Avoin yliopisto	1 TVT-käyttötaidot
16, abi, 2t, t, p		59 tähtitiede		2 Helsingin yliopisto	2 Office
7, 10, abi		60 lajintuntemus		3 Jyväskylän yliopisto	3 kuvankäsittely
5, 6, 16, abi				4 Metropolia	4 tietokoneen toiminta
14, abi				5 Laurea	5 verkkosivut
7, abi				6 Metsäkurssi	KKY21 ohjelmointi 1
abi				7 Aalto-yliopisto	KKY22 tekoäly
6, 8, abi					KKY23 tietokannat
7, 10, 11, 12, abi					KKY24 ohjelmointi 2
7, abi				4 Metropolia	
abi				5 Laurea	
				6 Metsäkurssi	
abi				7 Aalto-yliopisto	
abi					
13,28,36,39,40,41,42,43					
22,23,24,25,27,29					
7, 8, 9, 10, 11, 12					
5,6,7,8,9,10,11,12,13					
6					

7. Opintojaksojen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi

7.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Martinlaakson lukiossa opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti ja opiskelijaa kannustetaan jakamaan osaamistaan.

7.2 Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

Martinlaakson lukiossa laaja-alaisen osaamisen sisällöt löytyvät opintojaksojen kuvauksista. Opiskelijan hyvinvoinnista huolehtimista pidetään tärkeänä lukion kaikessa toiminnassa. Opiskelijoille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuoda mielipiteensä esille ja vaikuttaa lukion toimintaan. Näitä mahdollisuuksia ovat esimerkiksi kyselyt ja opiskelijakunnan hallituksen toiminta sekä päivittäinen avoin ja monipuolinen vuorovaikutus kaikkien koulun toimijoiden välillä.

7.3 Pakolliset opinnot ja opintojaksot

Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI)

ENA1 (1op), RUB11 (1op) tai RUA1 (1op), MAY1 (2 op), OP01 (2op), TVT1 (1 op)

Tavoite:
Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Sisältö:
Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi:
- opiskelutaidot
- oman opiskelun suunnittelu

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:
Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 7 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1)

ENA3 (2op), RUA3 (2 op), RUB13 (2 op), GE1 (2 op)

Opintojakson tavoite
Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeinen sisältö
- kulttuuri-ilmiöt
- ympäristön ja ihmiskunnan muutokset
- medialukutaito
- ajankohtaiset aiheet

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista. Myös eettisyys, ympäristö ja yhteiskunnallinen osaaminen ovat tämän opintojakson teemoja.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2)

ÄI8 (2 op), S28 (2 op), ÄI4 (2 op), S24 (2 op), UE2 (2op), UO2/UK2/UI2/UJ2 (2 op)

Opintojakson tavoite
Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeinen sisältö
- kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista
- kulttuurin monitulkintaisuus

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista. Myös eettisyys, ympäristö ja yhteiskunnallinen osaaminen ovat tämän opintojakson teemoja.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2)

MAA2 (3op), MAB2 (2op), TE1 (2op), LI01 (2op), PS1(2op), ET1 (2 op) LI02 (2 op)

Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on
- tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä
- tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä
- opiskelutaitoja
- itsetuntemusta
- stressin hallintaa
- sinnikkyyden kehittämistä

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Tässä opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti hyvinvointiosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1)

ÄI2 (1 op), ÄI3 (1 op) S22 (1 op), S23 (1 op), ENA2 (3op), RUB12 (3 op), RUA2 (3 op), FI1 (2 op)

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeinen sisältö:
- rakentava vuorovaikutus
- omat viestintätaidot
- ryhmäviestintätaidot

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vuorovaikutusosaaminen 2 (VUO2)

ÄI6 (1 op), ÄI7 (1 op), S26 (1 op), S27 (1 op)

Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeinen sisältö:
- kirjoitusprosessin vaiheet
- puheenvuoron rakentaminen
- kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1)

ÄI1 (2 op) S21 (2 op), MAA3 (2op), MAA4 (3op), MAB3 (2op), FY1 (1op), KE1 (1op), BI1 (2op), KU1 (2op), MU1 (2 op)

Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi:
- oppimisen säätely
- jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2)

ENA5 (2op), RUA5 (2 op), MAA5 (2op), MAA6 (3op), MAA7 (2op), MAB4 (2op), MU2 (2 op)

Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi:
- lähdekriittisyys
- digitaalinen toimintaympäristö

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1)

YH1 (2 op), UE1 (2op), UO1/UK1/UI1/UJ1 (2 op)

Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Tässä opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen 2 a (YHT2a)

ÄI5 (2 op), S25 (2 op), ENA4 (2 op), RUA4 (2 op), RUB14 (2 op), YH2 (2op), YH3 (2 op), HI03 (2 op), ET2 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeinen sisältö
- yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b)

ENA06 (2op), RUA06 (2op), RUB15 (2op), MAB5 (2op), MAB6 (1op), MAB7 (1op), MAA8 (2op), MAA9 (1op), OP02 (2op)
Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.
Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.
Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1-2 (EET1-2)

FY2 (1op), KE2 (1op), BI2 (1op), BI3 (1op), HI01(2 op), HI02 (2op), KU2 (2 op), FI02 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.
Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

7.4 Opintojaksot oppiaineittain, pakolliset ja valinnaiset opinnot

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus ÄI

Pakolliset opinnot

ÄI1	Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)	- MON1
ÄI2	Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)	- VUO1
ÄI3	Vuorovaikutus 1 (1 op)	- VUO1
ÄI4	Kirjallisuus 1 (2 op)	- GLO2
ÄI5	Tekstien tulkinta 1 (2 op)	- YHT2a
ÄI6	Kirjoittaminen 1 (1 op)	- VUO2
ÄI7	Vuorovaikutus 2 (1 op)	- VUO2
ÄI8	Kirjallisuus 2 (2 op)	- GLO2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ÄIvv

ÄI9	Vuorovaikutus 3 (2 op)
ÄI10	Kirjoittaminen 2 (2 op)

ÄI11 Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Opintojakson tavoite: Opintojaksossa opiskelija monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opiskelija syventää tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa. Opiskelija syventää monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot Älkv

Opintojakso 1: Äidinkieltä syventäen Älkkv1

ÄI13 Lukupiiri (2 op)
Lukupiirissä jutellaan yhteisesti luetusta kirjasta. Mukaan voi tulla ilman ennakkoilmoittautumista. Lukupiiri kokoontuu noin kerran jaksossa.
Suoritusmerkintä

Äi14 Kirjallisuusdiplomi (2 op)
Haluatko opintopisteitä kaunokirjallisuutta lukemalla? Lue omaan tahtiisi 12 teosta ja perusta esimerkiksi kirjablogi, jossa esittelet lukemiasi kirjoja. Tarkemmat ohjeet opettajilta.
Suoritusmerkintä

ÄI15 Luova kirjoittaminen (2 op)
Pöytälaatikkokirjailijat tai sellaiseksi haluavat voivat päästää oman äänensä valloilleen tässä moduulissa. Kokeillaan erilaisia tekstilajeja ja kerronnan keinoja.
Suoritusmerkintä

ÄI16 Kielenhuolto (2 op)
Substantiivitautiin, pilkunpuutteeseen, kinkittelyyn ja muihin tarpeellisiin kielenhuollon osa-alueisiin saa tehokasta ja täsmällistä opastusta. Kielenhuollossa kerrataan ja syvennetään asiakirjoittamisen sääntöjä – turhia pingottamatta.
Suoritusmerkintä

Opintojakson tavoite
Opintojakso tarjoaa monipuolisia näkökulmia kieleen ja kirjoittamiseen. Opiskelija saa varmuutta omaäänisen tekstin tuottamiseen eri konteksteissa ja sanataiteen vastaanottamiseen.

Keskeinen sisältö
- lukutaidon ja kirjoitustaidon syventäminen
- oman vastaanottamisen ja tuottamisen harjaannuttaminen
- palautteen antamisen ja vastaanoton harjoittelu
- kulttuurista keskusteleminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus
Opiskelija voi valita opintojaksosta haluamansa moduulit.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Tukea äidinkielen opiskeluun Älkkv2

ÄIp Äidinkielen paja (2 op)
Paja kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden ajan. Opiskelija voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta. Suorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite
Opiskelija saa tukea äidinkielen opintoihin.
Keskeinen sisältö
- henkilökohtaiset tuentarpeet

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Hyvinvointiosaaminen
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson laajuus määräytyy osallistumiskertojen ja työskentelyn perusteella.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus S2

Pakolliset opinnot

(liittyvät laaja-alaisiin opintojaksoihin yhdessä muiden aineiden kanssa)

S21	Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)	- MON1
S22	Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)	- VUO1
S23	Vuorovaikutus 1 (1 op)	- VUO1
S24	Kirjallisuus 1 (2 op)	- GLO2
S25	Tekstien tulkinta 1 (2 op)	- YHT2a
S26	Kirjoittaminen 1 (1 op)	- VUO2
S27	Vuorovaikutus 2 (1 op)	- VUO2
S28	Kirjallisuus 2 (2 op)	- GLO2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot S2vv

S29 Vuorovaikutus 3 (2 op)
S210 Kirjoittaminen 2 (2 op)
S211 Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Opintojakson tavoite: Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan ja kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa.Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen. Numeroarviointi.

Opiskelija voi valita opintojaksosta haluamansa moduulit.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot S2kkv

Opintojakso: Kielitieto

S216 Kielenhuolto (2 op)

Substantiivitautiin, pilkunpuutteeseen, kinkittelyyn ja muihin tarpeellisiin kielenhuollon osa-alueisiin saa tehokasta ja täsmällistä opastusta. Kielenhuollossa kerrataan ja syvennetään asiakirjoittamisen sääntöjä – turhia pingottamatta.
Suoritusmerkintä

S2p S2-paja (2 op)
Paja kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden ajan. Opiskelija voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta. Suorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite
Opiskelija saa tukea ja varmuutta kieleen, kirjoittamiseen ja tekstien tulkitsemiseen.
Keskeinen sisältö
- kielitaidon, lukutaidon ja kirjoitustaidon syventäminen
- oman vastaanottamisen ja tuottamisen harjaannuttaminen
- palautteen antamisen ja vastaanoton harjoittelu
- henkilökohtaiset tuentarpeet

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus
Opiskelija voi valita opintojaksosta haluamansa moduulit. Pajamoduulin laajuus määräytyy osallistumiskertojen ja työskentelyn perusteella.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Toinen kotimainen kieli

A-ruotsi RUA

Pakolliset opinnot

RUA1	Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)	- ORI
RUA2	Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)	- VUO1
RUA3	Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)	- GLO1
RUA4	Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)	- YHT2a
RUA5	Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)	- MON2

RUA6 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) - YHT2b

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot RUAvv

RUA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)
RUA8 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.
Keskeiset sisällöt:

- rakentava viestintä
- lähdekriittisyys ja monilukutaito
- yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehitys)

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.

Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **RUAkkv**

Opintojakso: A-ruotsin abiopinnot

RUAabi Abivalmennus (2 op)
Tarjoaa haasteita ruotsia hyvin osaaville. Valmentaa myös A-ruotsin yo-kokeeseen. Suoritusmerkintä.

RUAk Opi kirjoittamaan paremmin! (2 op)
Kolmannen vuosikurssin opiskelijoille tarkoitettu moduuli perustuu kunkin oman kirjoitustaidon lisäämiseen. Tavoitteena on tulla varmemmaksi kirjoittajaksi. Opinnot toteutetaan suurimmaksi osaksi työjärjestyksen ulkopuolella, mutta joitakin yhteisiä tapaamisia pidetään. Opiskelijat kirjoittavat erilaisia tekstejä (esim. kirjeitä, mielipidekirjoituksia ja työhakemuksia) ja opettaja arvioi ne sekä antaa niistä henkilökohtaista palautetta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.
Keskeiset sisällöt:

- tähän mennessä opiskeltujen teemojen ja rakenteiden kertaus
- yhteiskunnalliset aiheet
- valmistautuminen A-ruotsin yo-kokeeseen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

B1-ruotsi RUB1

Pakolliset opinnot

RUB11	Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)	- ORI
RUB12	Ruotsin kieli arjessani (3 op)	- VUO1
RUB13	Kulttuuri ja mediat (2 op)	- GLO1
RUB14	Ympäristömme (2 op)	- YHT2a
RUB15	Opiskelu- ja työelämä (2 op)	- YHT2b

Pakolliset opinnot suoritetaan osana kaikille kuuluvia opintojaksoja yhdessä muiden oppiaineiden pakollisten opintojen kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot RUB1vv

RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)
Laaja-alaisen osaamisen arviointi: Vuorovaikutusosaamisen arvioiminen: Opiskelija suunnittelee ja laatii suullisen esitelmän valitsemastaan aiheesta. Numeroarviointi.

RUB17 Kestävä elämäntapa (2 op)
Laaja-alaisen osaamisen arviointi: Eettisyyden ja ympäristöosaamisen sekä monitieteisen ja luovan osaamisen arvioiminen: Opiskelija harjoittelee tiedonhakua ja valmistaa kirjallisen tuotoksen valitsemastaan aiheesta (eettisyys, ympäristöosaaminen tai sananvapaus). Numeroarviointi.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.
Keskeiset sisällöt:

- rakentava viestintä
- lähdekriittisyys ja monilukutaito
- yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehitys)

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot RUB1kkv

Opintojakso 1: Tukea ruotsin opiskeluun RUB1kkv1

RUBt Ruotsin kielen tuki (2 op)

Tuntuuko siltä, että ruotsin opiskelua pitää tehostaa heti lukion alussa? Tässä moduulissa kerrataan keskeisiä rakenteita ja vahvistetaan ilmaisuvarmuutta. Numeroarviointi.

RUBp Ruotsin kielen paja (2 op)

Oletko joskus saanut nelosen tai vitosen ruotsin kielestä? Haluatko apua läksyjen tekemiseen tai ruotsin kertaamiseen? Tule pajaan nostamaan arvosanojasi ja / tai täydentämään ruotsin kielen taitojasi. Pajaan voi osallistua oman tarpeen mukaan, mutta suoritusmerkinnän saa vain säännöllisellä osallistumisella. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa omaa opiskelutekniikkaansa ja ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen kielen opiskelussa.
Opintojakson keskeinen sisältö: Opintojen kertaaminen, kielen harjoitteleminen yksilöllisesti omien tavoitteiden mukaisesti, kielen opiskeluun liittyvien taitojen harjoitteleminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Tässä opintojaksossa painottuu hyvinvointiosaaminen.

Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: B1-ruotsin abiopinnot RUB1kkv2

RUBabi Abivalmennus (2 op)
Tarjoaa haasteita ruotsia hyvin osaaville. Valmentaa myös B-ruotsin yo-kokeeseen. Suoritusmerkintä.

RUBk Opi kirjoittamaan paremmin! (2 op)
Kolmannen vuosikurssin opiskelijoille tarkoitettu moduuli perustuu kunkin oman kirjoitustaidon lisäämiseen. Tavoitteena on tulla varmemmaksi kirjoittajaksi. Opinnot toteutetaan suurimmaksi osaksi työjärjestyksen ulkopuolella, mutta joitakin yhteisiä tapaamisia pidetään. Opiskelijat kirjoittavat erilaisia tekstejä (esim. kirjeitä, mielipidekirjoituksia ja työhakemuksia) ja opettaja arvioi ne sekä antaa niistä henkilökohtaista palautetta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.
Keskeiset sisällöt:

- tähän mennessä opiskeltujen teemojen ja rakenteiden kertaus
- yhteiskunnalliset aiheet
- valmistautuminen B-ruotsin yo-kokeeseen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vieraat kielet

A-kielet

A-Englanti ENA

Pakolliset opinnot

ENA1	Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)	- ORI
ENA2	Englanti globaalina kielenä (3 op)	- VUO1
ENA3	Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)	- GLO1
ENA4	Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)	- YHT2a
ENA5	Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)	- MON2

ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) - YHT2b

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ENAvv

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)
ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Opintojakson tavoitteena on syventää englannin osaamista ja valmistautua sekä arkielämään että yo-kirjoituksiin kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Keskeinen sisältö:
- moduulien sisällöt
- sanaston ja rakenteiden kertaus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti eettisyyttä ja ympäristöosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **ENAkkv**

Opintojakso 1: ENAabi

ENAabi Englannin abivalmennus (2 op)
Opiskelija syventää englannin kielen osaamistaan, jatkaa kieliopin ja sanaston kertausta sekä valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin. Arvioidaan numerolla.

Keskeinen sisältö:
- sanaston ja rakenteiden kertaus
- ylioppilastutkinnon tehtävätyyppeihin tutustuminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä

muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: ENA10

ENA10 English for life (2 op)
Englannin kielessä jo edistynyt, kaikki pakolliset moduulit suorittanut opiskelija syventää englannin osaamistaan entisestään ja haastaa itseään oppimaan lisää moduulin tavoitteiden mukaisesti. Ryhmätöitä, ajankohtaisasioita, mahdollisesti haastavampaa yliopistotason kirjoittamista ja vierailukäyntejä. Suoritusmerkintä.
Keskeinen sisältö:
- monipuoliset kielenkäyttötilanteet
- ajankohtaisasiat
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 3: Tukea englannin opintoihin

ENA tuki 1 ENA tuki, ykköset (2 op)
Tavoite: Tukimoduuli ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Moduulissa kerrataan ENA01 ja ENA02 -moduulien kielioppia ja sanastoa sekä harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita.
Sisältö: ENA01 ja ENA02 -moduulien kertaus
Arviointi: Suoritusmerkintä.

ENAtuki 2-3 ENA tuki, 2. ja 3.vskrss (2 op)
Tavoite: Tukimoduuli, joka sopii sekä toisen että kolmannen vuosikurssin opiskelijoille.
Sisältö: Moduulissa kerrataan englannin peruskielioppia sekä harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita ja tehtävätyyppejä.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite on tukea opiskelijaa englannin opiskelussa.
Keskeinen sisältö:
- kunkin moduulin keskeinen sisältö
- sanaston ja rakenteiden kertaus
- opiskelustrategiat
- motivaation kasvatus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa toteutuu ensisijaisesti hyvinvointiosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

A-kielet: saksa, ranska, venäjä, espanja (SAA, RAA, VEA, EAA)

Pakolliset opinnot

Opintojakso 1: Kieli ja kulttuurinen vuorovaikutus
SAA1/RAA1/VEA/ EAA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)
SAA2/RAA2/VEA2/ EAA2 Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)
SAA3/RAA3/VEA3/ EAA3 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.
Keskeinen sisältö:
- opiskelutaidot
- vuorovaikutus
- kulttuuri-ilmiöt
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Opintojakso 2: Kieli yhteiskunnassa, tieteessä ja työelämässä
SAA4/RAA4/VEA4/ EAA4 Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)
SAA5/RAA5/VEA5/ EAA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)
SAA6/RAA6/VEA6/ EAA6 Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.
Keskeinen sisältö:
- kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä
- tieteen kieli
- jatko-opinto- ja työelämätaidot
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot SAAvv, RAAvv, VEAvv, EAAvv

Opintojakso: Saksan/Ranskan/Venäjän/Espanjan kielen valinnaiset valtakunnalliset opinnot
SAA7 / RAA7 / VEA7 / EAA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)
SAA8 / RAA8 / VEA8 / EAA8 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.
Keskeinen sisältö
- kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet
- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot SAAkkv, RAAkkv

Opintojakso:
SAAabi / RAAabi Abivalmennus (2 op)

Opintojakson tavoitteena on syventää saksan/ranskan/venäjän kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin. Numeroarviointi.
Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

B2-kielet

Ranska, saksa, venäjä (SAB2, RAB2, VEB2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakso: Kielen viestintä- ja kulttuuritaidot RAB2vv1-4 / SAB2vv1-4 / VEB2vv1-4

RAB21 / SAB21 / VEB21 Perustason alkeet 3 (2 op)
RAB22 / SAB22 / VEB22 Perustaso 1 (2 op)
RAB23 / SAB23 / VEB23 Perustaso 2 (2 op)
RAB24 / SAB24 / VEB24 Perustaso 3 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.
Keskeinen sisältö:
- arkielämän kommunikointitilanteet
- viestintätaidot
- kulttuuriin tutustuminen
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso: Kielen taidot tulevaisuutta varten RAB2vv5-6 / SAB2vv5-6 / VEB2vv5-6

RAB25 / SAB25 / VEB25 Perustaso 4 (2 op)
RAB26 / SAB26 / VEB26 Perustaso 5 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.
Keskeinen sisältö:
- jatko-opinto- ja työelämätaidot
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso: Kieli globaalin vuorovaikutuksen välineenä RAB2vv7-8/SAB2vv7-8 / VEB2vv7-8

RAB27 / SAB27 / VEB27 Perustason jatko 1 (2 op)
RAB28 / SAB28 / VEB28 Perustason jatko 2 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.
Keskeinen sisältö

- tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot
- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot RABkkv, SABkkv VEBkkv

Opintojakso: Abivalmennus RABabi / SABabi / VEBabi (2 op)
Opiskelija vahvistaa kielitaitoaan aiemmin käsitellyistä teemoista esimerkiksi ajankohtaisten tekstien avulla. Moduuli tukee vahvasti yo-kirjoituksiin valmistautumista. Numeroarviointi.

Opintojakson tavoitteena on syventää saksan/ranskan/venäjän kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.
Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

B3-kielet

Espanja, ranska, saksa, venäjä

(Moduulit 1 - 8) EAB3, RAB3, SAB3, VEB3

Italia, japani, kiina, latina

(Moduulit 1 - 3) IAB3, JP3, KI3, LA3

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakso 1: Kielen alkeet

RAB31/SAB31/VEB31/IAB31/JP31/KI31/LAB31	Perustason alkeet 1 (2 op)
RAB32 / SAB32 / VEB32/IAB32/JP32/	Perustason alkeet 2 (2 op)
RAB33 / SAB33 / VEB33/IAB33	Perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.
Keskeinen sisältö:
- viestintätaidot
- kulttuuriin tutustuminen
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Kielen viestintä- ja kulttuuritaidot

RAB34 / SAB34 / VEB34 Perustaso 1 (2 op)
RAB35 / SAB35 / VEB35 Perustaso 2 (2 op)
RAB36 / SAB36 / VEB36 Perustaso 3 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.
Keskeinen sisältö:
- viestintätaidot
- kulttuuriin tutustuminen
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 3: Kielen taidot tulevaisuutta varten

RAB37 / SAB37 / VEB37 Perustaso 4 (2 op)
RAB38 / SAB38 / VEB38 Perustaso 5 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.
Keskeinen sisältö
- jatko-opinto- ja työelämätaidot
- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus-

ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot RABkkv / SABkkv

Opintojakso: Abivalmennus RABabi / SABabi (2 op)
Opiskelija vahvistaa kielitaitoaan aiemmin käsitellyistä teemoista esimerkiksi ajankohtaisten tekstien avulla. Moduuli tukee vahvasti yo-kirjoituksiin valmistautumista. Numeroarviointi.

Opintojakson tavoitteena on syventää saksan/ranskan kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.
Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

B3-Ruotsi (RUB3)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso: Lukiossa alkava ruotsi

RUB31 Perustason alkeet 1 (2 op)
RUB32 Perustason alkeet 2 (2 op)
RUB33 Perustason alkeet 3 (2 op)
RUB34 Perustaso 1 (2 op)
RUB35 Perustaso 2 (2 op)
RUB36 Perustaso 3 (2 op)
RUB37 Perustaso 4 (2 op)
RUB38 Perustaso 5 (2 op)

Tämän opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ruotsin kielen alkeet.
Keskeiset sisällöt:

- (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet
- monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin
- nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 16 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Matematiikka

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

MAY1	MAY1	Luvut ja yhtälöt (2 op)	- ORI

Pitkä matematiikka MAA

Pakolliset opinnot

(liittyvät laaja-alaisiin opintojaksoihin yhdessä muiden aineiden kanssa)

MAA2	Funktiot ja yhtälöt 1 (3 op)	- HYV1
MAA3	Geometria (2 op)	- MON1
MAA4	Analyyttinen geometria ja vektorit (3 op)	- MON1
MAA5	Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op)	- MON2
MAA6	Derivaatta (3 op)	- MON2
MAA7	Integraalilaskenta (2 op)	- MON2
MAA8	Tilastot ja todennäköisyys (2 op)	- YHT2b
MAA9	Talousmatematiikka (1 op)	- YHT2b

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MAAvv

MAA10	3D geometria (2 op)
MAA11	Algoritmit ja lukuteoria (2 op)
MAA12	Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua ylioppilaskokeeseen.
Modulien keskeiset sisällöt.
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **MAAkkv**

Opintojakso 1: Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

MAA13 Lukujonot ja sarjat (2 op)
Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää osaamistaan lukujonoista ja tutustuu sarjoihin.
Keskeinen sisältö: Lukujonot, sarjat ja summat
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

MAA14 Matematiikkaa ohjelmoimalla (2 op)
Opintojakson tavoite: Opiskelija oppii ratkaisemaan matemaattisia ongelmia ohjelmoimalla.
Keskeinen sisältö: Ohjelmoinnin soveltaminen matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

MAA15 Ohjelmistot (2 op)
Opintojakson tavoite: Opiskelija vahvistaa osaamistaan ylioppilaskokeessa käytössä olevien matematiikkaohjelmistojen käytössä.
Keskeinen sisältö: Abittiohjelmistojen harjoittelua erilaisissa tehtävätyypeissä
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

MAA16 Differentiaaliyhtälöt (2 op)
Opintojakson tavoite:Opiskelija tutustuu differentiaaliyhtälöihin ja niiden sovelluksiin
Keskeinen sisältö: 1. ja 2. kertaluvun yhtälöiden ratkaisumenetelmät
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen. Arviointi suoritusmerkinnällä.

MAAabi Abivalmennus I ja II (2 op + 2 op)
Opintojakson tavoite: Kertaa pitkän matematiikan pakollisten moduulien sisällöt.
Keskeinen sisältö: Valtakunnallisten pakollisten moduulien sisällöt
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja laajentaa ymmärrystä matematiikan sovelluskohteista.
Modulien keskeiset sisällöt.
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson avoin kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 12 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella.
Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Tukea matematiikan opintoihin

MAAp Matematiikan paja (2 op)
Paja järjestetään kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Pajaan voi tulla tekemään läksyjä tai kertaamaan tunnilla käsiteltyjä asioita. Pajassa voi saada myös tukiopetusta. Suorituksen saa osallistumalla pajaan 18 kertaa lukioaikana.
Arviointi: suoritusmerkintä.

Tavoite: Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa yksilöllistä tukea matematiikan opiskeluun.
Keskeinen sisältö: Yksilökohtaiset sisällöt opiskelijan omien tarpeiden mukaisesti.
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Lyhyt matematiikka MAB

Pakolliset opinnot

MAB2	Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)	- HYV1
MAB3	Geometria (2 op)	- MON1
MAB4	Matemaattisia malleja (2 op)	- MON2
MAB5	Tilastot ja todennäköisyys (2 op)	- YHT2b
MAB6	Talousmatematiikan alkeet (1 op)	- YHT2b
MAB7	Talousmatematiikka (1 op)	- YHT2b

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MABvv

MAB8 Matemaattinen analyysi (2 op)
MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op)

Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua matematiikan ylioppilaskokeeseen.
Modulien keskeiset sisällöt.
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä

muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot MABkkv

Opintojakso 1: Abikertaus

MAB16 Ohjelmistot (2 op)
Opintojakson tavoite: Opiskelija vahvistaa osaamistaan ylioppilaskokeessa käytössä olevien matematiikkaohjelmistojen käytössä.
Keskeinen sisältö: Abittiohjelmistojen harjoittelua ylioppilaskoetta varten.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi: Suoritusmerkintä

MABabi Abivalmennus (2 op)
Yo-kirjoituksiin valmistava opintokokonaisuus abeille.
Arviointi: suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite on valmistautua matematiikan ylioppilaskokeeseen.
Keskeinen sisältö
-Valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisten opintojen sisällöt ylioppilaskokeisiin valmistautumista varten
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella.
Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Tukea matematiikan opiskeluun

MABp Matematiikan paja (2 op)
Paja järjestetään kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Pajaan voi tulla tekemään läksyjä tai kertaamaan tunnilla käsiteltyjä asioita. Pajassa voi saada myös tukiopetusta. Suorituksen saa osallistumalla pajaan 18 kertaa lukioaikana. Arviointi: suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa vahvan pohjan lukion lyhyen matematiikan opiskeluun ja matematiikan ohjelmistojen käyttämiseen.
Modulien keskeiset sisällöt.
Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella.
Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä

muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Biologia BI

Pakolliset opinnot

BI1	Elämä ja evoluutio (2 op)	- MON1
BI2	Ekologian perusteet (1 op)	- EET1
BI3	Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin (1 op)	- EET1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot BIvv

BI4 Solu ja perinnöllisyys (2 op)
BI5 Ihmisen biologia (2 op)
BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan itsenäisen opiskelun taidot kehittyvät ja hän ottaa vastuun omasta oppimisestaan.
Keskeinen sisältö: Biologisten rakenteiden, toimintojen ja vuorovaikutusten tarkastelu eri tasoilla, sekä näiden
sovellusmahdollisuudet mm. lääketieteessä ja geenitekniikassa.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot BIkkv

Opintojakso: Biologian syventävät opinnot

BI7 Biologian laborointi (2 op)
Opiskelija syventää biologista ymmärrystään monipuolisten käytännön töiden
avulla, ja oppii samalla laborointitaitoja. Arviointi: suoritusmerkintä.

BIabi Abivalmennus (2 op)
Tavoite: Opiskelija valmistautuu biologian yo-kirjoituksiin aiemmin opittua kerraten ja syventäen.
Sisältö: Ylioppilaskokeiden sisällöt.
Arviointi: numeroarviointi.

Opintojakson tavoite: Opiskelija valmistautuu biologian yo-kokeeseen
Keskeinen sisältö: Biologian kurssien kertaus ja asiasisältöjen syventäminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Monitieteinen ja luova osaaminen
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 4 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Maantiede GE

Pakolliset opinnot

GE1 Maailma muutoksessa (2 op) - GLO1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot GEvv

GE2 Sininen planeetta (2 op)
GE3 Yhteinen maailma (2 op)
GE4 Geomedia - tutki, osallistu, vaikuta (2 op)

Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan
Keskeinen sisältö:
- luonnon- ja ihmismaantieteellinen ajattelu
- kestävä kehitys
- geomedia
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot GEkkv

Opintojakso 1: Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

GE5 Kartat ja paikkatieto (2 op) ok

Opintojakson tavoite: Opiskelija syventyy karttojen ja paikkatiedon maailmaan.
Keskeinen sisältö: kartografia ja paikkatieto
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen
Tehdään vierailuja ja harjoituksia sekä tutustutaan erilaisiin sovelluksiin. GE1 oltava suoritettu. S-merkintä.

GE6 Kehitysmaantiede (2 op) ok
Opintojakson tavoite: Opiskelija syventyy kehittyneisyyden teemaan.
Keskeinen sisältö: kehittyneisyys globaalisti tarkasteltuna
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen
Tarkastellaan kehittyneisyyseroja maailmassa sekä keinoja päästä kohti parempaa maailmaa. Asioita syvennetään käytännönläheisesti vierailuilla sekä ajankohtaisiin hankkeisiin ym. tutustumalla. GE1 oltava suoritettu. S-merkintä.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 5 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Maantieteen abiopinnot

GEabi Abivalmennus (2 op)
Maantiedon kertausta abeille - hyviin yo-tuloksiin. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: opiskelija syventää tietojaan ja taitojaan maantieteestä ja valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin
Keskeinen sisältö: maantieteen kurssien kertaaminen ja sisältöjen syventäminen
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 2 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Fysiikka FY

Pakolliset opinnot

FY1	Fysiikka luonnontieteenä (1 op)	- MON1
FY2	Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1 op)	- EET1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot FYvv

FY3 Energia ja lämpö (2 op)
FY4 Voima ja liike (2 op)
FY5 Jaksollinen liike ja aallot (2 op)
FY6 Sähkö (2 op)
FY7 Sähkömagnetismi ja valo (2 op)
FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Opintojakson tavoite: Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
Keskeinen sisältö:
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojakson vapaa kuvaus:Fysiikan kokonaiskuva -opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 12 op. Opintojakso koostuu fysiikan valtakunnallisista opinnoista pitäen sisällään moduulit FY3, FY4, FY5, FY6, FY7 ja FY8. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot FYkkv

Opintojakso: Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot

FY14 Tietoa mittaamalla (2 op)
Opiskelija vahvistaa ja monipuolistaa mittaamisen taitojaan ja mittausdatan käsittelyä eri laitteiden ja ohjelmistojen avulla. Arviointi: Suoritusmerkintä

FYabi Abivalmennus I ja II (2 op ja 2 op)
Opiskelija syventää fysiikan osaamistaan lämpöopin, mekaniikan, jaksollisen liikkeen, sähkön, sähkömagnetismi, valon, aineen, säteilyn ja kvantittumisen keskeisistä sisällöistä ja hankkii valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten. Arviointi: Suoritusmerkintä

Opintojakson tavoite: Opintojakson moduulikohtaisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson vapaa kuvaus: Fysiikan syventävät opinnot -opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 10 op. Opintojakso koostuu koulukohtaisista valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kemia KE

Pakolliset opinnot

(liittyvät laaja-alaisiin opintojaksoihin yhdessä muiden aineiden kanssa)

KE1	Kemia ja minä (1 op)	- MON1
KE2	Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)	- EET1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot KEvv

KE3	Molekyylit ja mallit (2 op)
KE4	Kemiallinen reaktio (2 op)
KE5	Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)
KE6	Kemiallinen tasapaino (2 op)

Opintojakson tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä
nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.
Keskeinen sisältö: erilaiset aineet, niiden rakenteet, ominaisuudet ja reaktiotavat sekä energian muutokset. Näiden valtakunnallisten
kurssisisältöjen lisäksi tärkeä näkökulma on kemian opintojen jatkumo lukion valtakunnallisten kurssien jälkeen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteisyys ja luova osaaminen.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 8 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot KEkkv

Opintojakso 1: Kemian koulukohtaiset valinnaiset opinnot

KE7 Kemiaa laajemmin (2 op)
Ke7 on tarkoitettu kemiaa opiskeleville, joiden on tarkoitus suorittaa kemian yo-koe ja/tai hakea lukion jälkeen alalle, jossa tarvitaan kemian osaamista. Moduuli on kemian abivuoteen orientoiva ja se arvioidaan S-merkinnällä (S = suoritettu) läsnäoloperusteisesti. Ke7-moduuli täydentää ja laajentaa Ke3-Ke6 -moduulien vaikeimmiksi koettuja asioita sekä esittelee kemiaa myös oppikirjan ulkopuolelta. Moduuli voi sisältää myös laboratoriotöitä sekä retkiä tutkimus- ja oppilaitoksiin sekä teollisuuteen ja yrityksiin.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KEabi Abivalmennus (2 op)
Ylioppilaskirjoituksiin sekä kemiaa vaativiin jatko-opintoihin valmistava kertaava moduuli, joka arvioidaan S-merkinnällä, mutta hyvin tiedoin suoritettu moduuli voi mahdollistaa päättötodistuksen kemian arvosana korottamisen.
Arviointi: suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite Opiskelija syventää kemian ymmärrystään ja oppii uusia menetelmiä sekä kykenee soveltamaan sekä yhdistelemään tietoja ja taitoja.
Keskeinen sisältö Kokeellisten työtapojen opetteleminen ja luonnontieteellisen tiedon muodostuminen. Keskeisten periaatteiden yhdisteleminen ja uuden ymmärryksen saavuttaminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteisyys ja luova osaaminen.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 5 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Filosofia FI

Pakolliset opinnot

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op) - VUO1

FI2 Etiikka (2 op) - EET1-2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot FIvv

FI3 Yhteiskuntafilosofia (2 op)
FI4 Totuus (2 op)

Opintojakson tavoite: Tiedon hankkimisen, vaikuttamisen ja ajattelun harjoitteleminen
Keskeinen sisältö: Aatteet, yksilö, yhteiskunta, valtio, tieto, tiede.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskuntafilosofian moduulissa painottuu yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja Totuus-moduulissa tiedon ja tieteen merkitys.
Avoin kuvaus: Opintojakso ohjaa opiskelijaa monipuoliseen tiedonhankintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot FIkkv

Opintojakso: Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

FIabi Abivalmennus (2 op)
Kohti yo-kirjoituksia. Filosofian moduulien keskeisten teemojen kertausta ja syventämistä. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Filosofian keskeisten kokonaisuuksien kertaaminen
Keskeinen sisältö: tieto, tiede, moraali, etiikka, yhteiskunta
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Vuorovaikutus, tieteellisyys, moraalinen luovuus
Avoin kuvaus: Opintojakso suoritetaan 2 op. suuruisena.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Psykologia PS

Pakolliset opinnot

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen (2 op) - HYV1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot PSvv

PS2 Kehittyvä ihminen (2 op)
PS3 Tietoa käsittelevä ihminen (2 op)
PS4 Tunteet ja mielenterveys (2 op)
PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (2 op)

Opintojakson tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.
Keskeinen sisältö
- luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja käyttäytymistieteellinen näkökulma ihmisen toimintaan
- valmiuksia tarkastella omaan kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa psykologian oppiaineen moduuleissa. Erityisesti painottuvat hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 8 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot PSkkv

Opintojakso: Psykologian soveltavat ja kertaavat opinnot

PS6 Sosiaali- ja mediapsykologia (2 op)
Opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologiasta ja tutustuu mediapsykologiaan.Teemoja ovat mm. median psykologiset vaikutuskeinot, mainonta, asenteet, sosiaalinen havaitseminen mm. ensivaikutelma, stereotypiat, attribuutiot ja mediariippuvuus. Numeroarviointi.

PS8 Psykologia työelämässä (2 op)
Opiskelija tutustuu erilaisiin psykologian sovellusaloihin (esim. aivotutkimus, ammatinvalinta, vankilapsykologi, psykoterapia). Painotus tutkivassa oppimisessa (mm. vierailut ja vierailijat). Suoritusmerkintä.

PSabi Abivalmennus (2 op)
Psykologian opintojen keskeisten teemojen kertausta ja yo-kirjoituksiin valmistautumista. Syvennytään myös psykologisen tutkimuksen perusteisiin.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite soveltaa, syventää ja kerrata psykologian osaamista.
Keskeinen sisältö sosiaali- ja mediapsykologia, psykologian sovellusalat ja tutkimus. Psykologian yo-kirjoituksiin valmistautuminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: erityisesti painottuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Historia HI

Pakolliset opinnot

HI1	Ihminen, ympäristö ja historia (2op)	- EET1
HI2	Kansainväliset suhteet (2 op)	- EET1
HI3	Itsenäisen Suomen historia (2 op)	- YHT2a

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot Hlvv

HI4 Eurooppalainen ihminen (2 op)
HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi (2 op)
HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat (2 op)

Opintojakson tavoite: Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen kehityksen seuraaminen eri maantieteellisillä alueilla.
Keskeinen sisältö: Suomen varhaishistoria, Euroopan kulttuurihistoria, Maailman suuret kulttuurialueet
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, taide, tiede, ihmisoikeudet, demokratia
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op. laajuudella.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot HIkkv

Opintojakso 1: Historia, valinnaiset koulukohtaiset opinnot

HI7 Antiikin kulttuurihistoria (2 op)
Tutustutaan monipuolisesti eurooppalaisen kulttuurin yhteisiin juuriin antiikin Kreikassa ja Rooman valtakunnassa. Suoritusmerkintä.

HI10 Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria (2 op)
Moduulissa tutustutaan Egyptin kieleen, lähdeaineistoihin, historian pääkausiin, uskontoon, tieteeseen, taiteeseen ja vaikutukseen länsimaihin. Kurssi syventää näkemystä varhaisista korkeakulttuureista. Suoritusmerkintä.

HI11 Keskiajan kulttuurihistoria (2 op)
Moduulissa perehdytään kiehtovan keskiajan kulttuuriin, tapahtumiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Suoritusmerkintä.

HI12 Kalevala (2 op)
Opiskelija perehtyy suomalaiseen muinaishistoriaan, mytologiaan ja kalevalaiseen maailmaan. Tarkastelun kohteena on aika josta ei ole suoria kirjallisia lähteitä, mutta se vaikuttaa suoraan suomalaiseen kulttuuriin, taiteeseen ja ajattelutapoihin. Pohdimme asioita historiatieteen, kansanperinteen ja uskototieteen näkökulmasta. Käymme vierailuilla (esim. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) ja kutsumme vierailijoita. Arviointi: Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Opiskelija ymmärtää identiteettinsä globaalissa maailmassa
Opintojakson sisältö: kulttuuri-identiteetti ja sen muodostuminen eri alueilla
Opintojakson laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Kulttuuriymmärrys
Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: **Historian abiopinnot**

HIabi Abivalmennus (2 op)
Moduulissa kerrataan pakollisten ja valtakunnallisten syventävien moduulien sisältöjä ryhmän kiinnostusten mukaan. Painopiste on Euroopan historiassa ja aikakausiin perehdytään kronologisessa järjestyksessä. Moduulissa harjoitellaan myös essee-tehtävien vastaustekniikkaa. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Historian pääkausien kertaus

Keskeinen sisältö: Yo-kokeisiin tutustuminen, historian pääsisältöjen koonti
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Tieteellisyys, synteettisyys
Vapaa kuvaus: Opintojakso suoritetaan 2 op. suuruisena
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskuntaoppi YH

Pakolliset opinnot

YH1	Suomalainen yhteiskunta (2 op)	- YHT1
YH2	Taloustieto (2 op)	- YHT2a
YH3	Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)	- YHT2a

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot YHvv

YH4 Lakitieto (2 op)

Opintojakson tavoite on että oppilas saa perustiedot Suomen oikeusjärjestelmästä
Keskeinen sisältö:
- Suomen oikeusjärjestelmä ja kansalainen juridisena toimijana
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: yhdessä muiden yhteiskuntaopin moduulien kanssa
Opintojakson vapaa kuvaus: opintojakso tullaan suorittamaan 2op kokonaisuutena. Numeroarviointi.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot YHkkv

Opintojakso: Yhteiskuntaopin valinnaiset koulukohtaiset opinnot

YH7 Taloustiedon jatko-opinnot (2 op)
Taloustiedon jatko-opinnoissa syvennetään taloustiedon osaamista. Pääpaino verkkopohjaisessa ja digitaalisessa opiskelussa.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

YHabi Abivalmennus (2 op)

Opiskelija kertaa yhteiskuntaopin keskeisiä asioita ja tekee aiheeseen liittyviä tehtäviä. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on että oppilas syventää yhteiskuntaopin ylioppilaskokeessa tarvitsemiaan tietoja ja taitoja
Keskeinen sisältönä on YH1, YH2, YH ja YH4 moduulit
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa yhteiskuntaopin moduleissa.
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonto

Evankelis-luterilainen uskonto UE

Ortodoksinen uskonto UO

Katolinen uskonto UK

Islamin uskonto UI

Juutalainen uskonto UJ

Pakolliset opinnot

UE1/UO1/UK1/UI1/UJ1 Uskonto ilmiönä (2 op)	- YHT1
UE2/UO1/UK2/UI2/UJ2 Maailmanlaajuinen uskonto (2 op)	- GLO2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot (vv)

UE3 / UO3/ UK3 / UI3 / UJ3	Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op)
UE4 / UO4/ UK4 / UI4 / UJ4	Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op)
UE5 / UO5/ UK5 / UI5 / UJ5	Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op)
UE6 / UO6/ UK6 / UI6 / UJ6	Uskonto, tiede ja media (2 op)

Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.
Keskeinen sisältö

- kulttuurinen lukutaito
- uskontojen sisäinen moninaisuus
- uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa uskonnon moduleissa. Erityisesti painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot UEkkv

Opintojakso: Uskonnon abiopinnot

UEabi Abivalmennus (2 op)

Opintojakson tavoite on kertaus ja valmistautuminen uskonnon yo-kirjoituksiin. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite kertaus ja valmistautuminen uskonnon yo-kirjoituksiin.

Keskeinen sisältö
- keskeisten teemojen kertaus ja syventäminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa uskonnon moduleissa. Erityisesti painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 2 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustieto ET

Pakolliset opinnot

ET1	Minä ja hyvä elämä (2 op)	- HYV1
ET2	Minä ja yhteiskunta (2 op)	- YHT2a

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot ETvv

ET3 Kulttuurit (2 op)
ET4 Katsomukset (2 op)
ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus (2 op)
ET6 Tulevaisuus (2 op)

Opintojakson tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.
Keskeinen sisältö
- kulttuuri
- uskonnolliset ja uskonnottomat katsomukset
- tulevaisuus
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa elämänkatsomustiedon moduleissa.
Erityisesti painottuu
globaali- ja kulttuuriosaaminen.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **ETkkv**

Opintojakso: Elämänkatsomustiedon abiopinnot

ETabi Abivalmennus (2 op)
Opintojakson tavoite on kertaus ja valmistautuminen elämänkatsomustiedon yo-kirjoituksiin. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite on valmistautua yo-kirjoituksiin. Suoritusmerkintä.
Keskeinen sisältö: Elämänkatsomustiedon opintojen keskeisten teemojen kertaus ja syventäminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa elämänkatsomustiedon moduleissa.
Erityisesti painottuu vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 2op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Terveystieto TE

Pakolliset opinnot

TE1 Terveys voimavarana (2 op) - HYV1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot TEvv

TE2 Terveys ja ympäristö (2 op)
TE3 Terveys ja yhteiskunta (2 op)

Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä.
Keskeinen sisältö
- terveys omassa elämässä
- ympäristön ja terveyden väliset yhteydet
- terveys yhteiskunnassa
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen
- painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot TEkkv

Opintojakso: Terveystiedon abiopinnot

TEabi Abivalmennus (2 op)

Opintojakson tavoite: opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä
Keskeinen sisältö: valtakunnallisten kurssien sisällöt
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 2 op.
Arviointi: suoritusmerkintä.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Liikunta LI

Pakolliset opinnot

LI1 Oppiva liikkuja (2 op) - HYV1-2
LI2 Aktiivinen elämä (2 op) - HYV1-2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot LIvv

LI3 Uudet mahdollisuudet (2 op)
LI4 Yhdessä liikkuen (2 op)
LI5 Virkistystä liikunnasta (2 op)

Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla moduulien kuvausten mukaisesti.
Keskeinen sisältö: Moduulien mukaiset monipuoliset liikuntamuodot.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Erityisesti painotetaan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista.
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 6 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **LIkkv**

Opintojakso 1: Liikunnan valinnaiset koulukohtaiset opinnot

LI6 Wanhojen tanssien erityistehtävät
Tavoitteet: Projektissa ja ryhmässä työskentelyyn liittyvien taitojen syventäminen erityistehtävissä.
Sisältö: Wanhojen tansseihin liittyvien erityistehtävien toteutus, esim. opiskelijoiden oma tanssi, koristelu ja juonto. Erityistehtävänä voidaan pitää myös moduulin suorittamista uudelleen opettajan kanssa sovituissa erityistilanteissa, esim. jos uusille tanssijoille tarvitaan pareja.
Arviointi: Hyväksytty / hylätty (suoritusmerkintä)
Laajuus: 1–4 op

LI7 Liikunnan retket (2 op)
Tavoite: Moduulin tavoitteita ovat liikuntaan liittyvien tietojen taitojen kehittäminen sekä ryhmässä toimiminen.
Sisältö: Moduulissa tehdään retki yhdessä sovittuun kohteeseen joko kotimaassa tai ulkomailla. Moduulin toteutuminen edellyttää aina riittävän rahoituksen järjestymistä, ja se voi sisältää myös

maksuja opiskelijoille. Moduuli voidaan järjestää yhteistyössä jonkin muun oppiaineen tai oppilaitoksen kanssa.
Arviointi: Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI28 Tanssi (2 op)
Improvisoivaa tanssia, oman kehon toimintaa luovan ilmaisun välineenä, erilaiset rytmit, mielikuvat, liikekokeilut ja tanssisarjat. Motoristen taitojen ja ketteryyden harjoittelua, rytmitajun kehittämistä. Arviointi: Suoritusmerkintä.

LI36 Kuntosalistartti (itsenäinen) (1 op)
Opiskelija syventää osaamistaan ja harjoittelee kuntosalilla itsenäisesti. Moduulin tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen kuntosaliharjoitteluun. Moduuli arvioidaan harjoitussuunnitelman, päiväkirjan ja näytön perusteella numerolla.

LI39 Uinti (1 op)
Opiskelija kehittää omaa uimataitoaan itsenäisesti. Moduulin tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen harjoitteluun. Moduuli arvioidaan päiväkirjan ja uimataidosta annetun näytön perusteella numerolla.

LI40 Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi (1 op)
Opiskelija syventää osaamistaan LI36 Kuntosalistartista (1op) tai aikaisemmasta kuntosaliharjoittelusta saamiensa kokemusten pohjalta itsenäisesti. Moduulin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä analysoida ja muokata harjoitteluaan omien tavoitteiden mukaisesti. Moduuli arvioidaan harjoitussuunnitelman, päiväkirjan ja näytön perusteella numerolla.

LI41 Harrasteliikunta (1 - 2 op)
Opiskelijan oman harrastuneisuuden tai oppilaitoksen liikunnan edistämisen (esim. liikuntatapahtuman järjestämisen, tanssiesityksen tai muun projektin) kautta hyväksiluettua liikuntaa. Moduulii voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen laajuisena. Moduulin hyväksytty suorittaminen edellyttää opettajan kanssa sovittujen osa-alueiden aktiivista ja hyvätasoista suorittamista. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI42 Palloilu 1 (2 op)
Moduulin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Moduulin liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilu 1 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kesälajien aikaan. Moduulin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI43 Palloilu 2 (2 op)
Moduulin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Moduulin liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilu 2 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan talvilajien aikaan. Moduulin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen ja syventäminen.
Keskeinen sisältö: Moduulien mukaiset liikuntamuodot.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Erityisesti painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista.
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 2: Lajivalmennukset

LI22 Jalkapallo (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio. Suoritusmerkintä.

LI23 Jääkiekko (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio. Suoritusmerkintä.

LI24 Salibandy (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio. Suoritusmerkintä.

LI25 Muodostelmaluistelu (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio. Suoritusmerkintä.

LI27 Yksilölajit (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Suoritusmerkintä.

LI29 Joukkuelajit (2 op)
Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Seurojen järjestämään lajivalmennukseen (aamuharjoitukset) osallistumisesta sovitaan erikseen. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Tarjota kilpatasolla urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa aamuisin.
Keskeinen sisältö: Lajiharjoitukset
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Erityisesti painotetaan hyvinvointiosaamista.
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun

muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Musiikki MU

Pakolliset opinnot

MU1	Intro - kaikki soimaan (2 op)	- MON1
MU2	Syke - soiva ilmaisu (2 op)	- MON2

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot MUvv

MU3 Genre - globaali uteliaisuus (2 op)
MU4 Demo - luovasti yhdessä (2 op)

Opintojakson tavoite:
Opiskelija kehittää musiikillista monipuolisuutta, luovaa ilmaisua ja tuottamista sekä pohtii musiikin merkitystä. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn. Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeinen sisältö:
Opiskelija tutustuu erilaisiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin kulttuurin osana (erityisesti MU3). Opiskelijat voivat osallistua moduulien prosessien ja ohjelmiston suunnitteluun (erityisesti MU4). Sisältöjä valittaessa pyritään monipuoliseen työskentelyyn. Ohjelmaan sisällytetään mahdollisuuksien mukaan käyntejä konserteissa tai tutustumista muihin lähialueen taide- ja kulttuuripalveluihin. Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:
Opintojaksossa painottuvat
- vuorovaikutusosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus:
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä

muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson moduulien tavoitteisiin. Numeroarvosana.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot MUkkv

Opintojakso: Musiikin valinnaiset koulukohtaiset opinnot

MU7 Kuoro ja bändi I–III (2–10 op)
Moduulin tavoitteena on yhteislaulu- tai soittotaidon kehittäminen ja esitysten valmistaminen. Lukion kuoro ja bändi kokoontuvat harjoittelemaan kerran viikossa populaarimusiikkiin painottuvaa ohjelmistoa, jonka suunnitteluun opiskelijat voivat osallistua. Osallistujille ei ole pääsykoetta. Tavoitteena on laulaa ja soittaa kehittäen omia vahvuuksia ja kokeilla erilaisia rooleja orkesterissa. Harjoitusten lisäksi opintoihin kuuluu mahdollisuuksien mukaan esiintymisiä koulun tilaisuuksissa sekä omissa konserteissa. Opintojen laajuus merkitään säännöllisen osallistumisen mukaan 2–10 op. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

MU8 Kitaran- ja ukulelensoiton alkeet (2 op)
Opintojen tavoitteena on oppia säestämään kappaleita sointumerkeistä sekä soittamaan helpohkoja melodioita tabulatuureista. Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa soitettavaan ohjelmistoon. Ryhmään voidaan ottaa enintään 25 opiskelijaa. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

MU9 Yhtyemusisointi (2–6 op)
Opinnot on tarkoitettu soittajille ja laulajille, joita kiinnostaa yhteismusisointi. Opiskelijat jakautuvat bändeihin, jotka harjoittelevat kukin omaa ohjelmistoaan. Kokoonpanoilla on mahdollisuus esiintyä koulun tilaisuuksissa. Moduulin suorittaminen edellyttää myös itsenäistä työskentelyä. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

MU10 Musiikkia abeille (2 op)
Opintojen tavoitteena on rentoutua yhdessä musiikin parissa ja tuottaa musiikkia abivuoden tarpeisiin. Musisoidaan laulamalla ja soittamalla, kuunnellaan musiikkia ja haetaan virkistystä lukuaineiden keskelle. Moduulissa valmistetaan musiikkia abivuoden tapahtumiin, kuten yömessuun, puurojuhliin tai abishow'hun. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

MU11 Musiikin esiintymiset (2 op)
Opiskelija voi kerryttää 1–3 opintopistettä osallistumalla esiintymisiin koulun juhlissa. Esiintymiset voi jakaa koko lukioajalle. Esiintymisiin ei lasketa muilla opintojaksoilla valmisteltuja musiikkiesityksiä, vaan opintopisteiden kertymiseen vaaditaan omatoimisesti harjoiteltua ohjelmistoa. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

MU12 Juhlaorkesteri (2 op)
Juhlaorkesteri harjoittelee musiikkia lukion juhliin (esim. yhteislaulujen säestykset). Juhlaorkesteriin pääsee mukaan omalla instrumentilla ilmoittamalla musiikin opettajalle halukkuudestaan osallistua koulun musiikkitoimintaan. Orkesterin harjoitusten aikataulusta sovitaan erikseen. Moduulin suorittaminen edellyttää myös itsenäistä harjoittelua. Opintojen

laajuus voi vaihdella tilaisuuksien lukumäärän mukaan 1–6 opintopisteeseen. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoite:
Opiskelija kehittää musiikillisia taitojaan, luovaa ilmaisuaan, osaamisen monipuolisuutta sekä musiikillisia vuorovaikutus- ja ajattelun taitojaan. Hän oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan, asettaa tavoitteita toiminnalleen ja osaa käyttää musiikkia keinona ylläpitää ja kehittää hyvinvointiaan. Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

Keskeinen sisältö:
Opintojakson sisällöissä korostuvat laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät sekä luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua kehittävät tehtävät. Opintojaksolla opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia esiintyä koulun tilaisuuksissa.
Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:
Opintojaksolla korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus:
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.

Opintojakson suoritusperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, kannustavaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritusperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin vaikuttavat moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kuvataide KU

Pakolliset opinnot

KU1	Omat kuvat, jaetut kulttuuri (2 op)	- MON1
KU2	Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt (2 op)	- EET1

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot KUvv

KU3 Osallisena mediassa (2 op)
KU4 Taiteen monet maailmat (2 op)

Opintojakson tavoite: Opiskelija tutustuu taiteen perinteeseen ja nykyilmiöihin, soveltaa oppimaansa osana omaa ilmaisua sekä harjoittelee taiteentekemisen ja viestinnän tekniikoita ja materiaalituntemusta.
Keskeinen sisältö

- oman ilmaisun kehittäminen
- vastuullinen taiteentekeminen
- taiteen teemojen käsitteleminen osana yhteiskuntaa aikojen saatossa

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: painotus monitieteisessä ja luovassa osaamisessa
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella 2 - 4 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot KUkkv

Opintojakso: Kuvataiteen valinnaiset koulukohtaiset opinnot

KU5 Taidetta kierrättäen (2 op)
Kierrätysmateriaalien hyödyntäminen osana taiteen ja käsityön keinoja ja sisältöjä.
Suoritusmerkintä.

KU6 Avoin ateljee (2 op)
Kokeilevaa taiteen tekemistä, jossa asetetaan työskentelylle henkilökohtaiset taiteelliset tavoitteet. Monimateriaalista ja -teknistä tekemistä omista kiinnostuksen kohteista lähtöisin.
Suoritusmerkintä.

KU7 Piirustus 1 - 2 (2 op)
Kehitetään omaa ilmaisua ja tutustutaan erilaisiin piirrostekniikoihin ja taidegrafiikkaan. Moduulin voi käydä kahdesti, jolloin ensimmäisenä vuonna opiskellaan piirustustekniikoita, toisena vuonna opiskelija voi syventää taitojaan omien projektien mukaisesti.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU8 Maalaus 1 - 2 (2 - 4 op)
Tutustutaan maalaustaiteen yleisimpiin menetelmiin, materiaaleihin ja työtapoihin. Maalataan mallista ja mielikuvituksesta. Moduulin voi käydä kahdesti, jolloin ensimmäisenä vuonna opiskellaan piirustustekniikoita, toisena vuonna opiskelija voi tulla syventämään taitojaan omien projektien mukaan.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU9 Keramiikka ja kuvanveisto (2 op)
Erilaisten materiaalien tutkimista ja hyödyntämistä rakentelussa, veistotaiteessa, pienoismalleissa ja keramiikkatyöskentelyssä.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU10 Valokuvaus (2 op)

Järjestelmäkameran käyttö, kuvauksen mahdollisuuksia ja genrejä sekä kokeilevia kuvausprojekteja. Moduuli on suunnattu myös abivideon tekijöille: kuvaus- ja editointivastaaville.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU11 Elokuva (2 op)
Katsaus elokuvahistoriaan, -analysointiin ja ideasta käsikirjoittamiseen sekä kuvauksesta editointiin. Pienryhmätyöskentelyä. Abivideon tekijöillä on myös mahdollisuus erillisiin merkintöihin.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU12 Kuvataiteen projekti (2 op)
Moduuli käsittää monimuotoisen taidealan projektin esim. seinämaalaus julkiseen tilaan. Tavoitteet ja opetussisällöt sovitaan yhdessä opettajan kanssa.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

KU13 Lavastuksen ja puvustuksen työpaja (2 op)
Työpajassa tehdään kunkin vuoden teatteriproduktion lavasteet ja puvustus. Moduuli toteutetaan yhdessä sovittavina päivinä tiivistetysti.
Arviointi: Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on monipuolinen taiteen ja viestinnän tuntemuksen lisääminen ja työskentely erilaisten taiteen tekemisen materiaalien, tekniikoiden ja sisältöjen parissa. Kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeinen sisältö: Tässä opintojaksossa opiskellaan ensisijaisesti taiteen, kulttuurin ja viestinnän tuntemusta, keskustelua ja jakamista, harjoitellaan monimateriaalisuuteen ja -tekniikkaan pohjautuvaa työskentelyä omakohtaisen tekemisen kautta.Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: opintojaksolla toteutuvat monitieteisyys ja luova osaaminen.
Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella (kuitenkin vähintään 2 op).
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opinto-ohjaus OP

Pakolliset opinnot

OP1	Minä opiskelijana (2 op)	- ORI
OP2	Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op)	- YHT2b

Pakolliset opinnot muodostavat opintojaksot yhdessä muiden oppiaineiden kanssa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät tämän asiakirjan alusta kohdasta “pakolliset opinnot, opintojaksot”.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot OPkkv

Opintojakso: Lukiolainen työelämässä

OP6 Lukiolainen työelämässä (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää omaa tietoisuutta työelämästä ja oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan työelämän näkökulmasta. Opintojakson aikana opiskelija kerryttää itselleen työkokemusta. Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajan hallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Opintojaksoon kuuluu erilaisia kirjallisia tehtäviä, joiden valintaan opiskelijalla on mahdollisuus itse vaikuttaa. Lukiolainen työelämässä -opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään 40 tunnin työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa työpaikassa joko lukuvuoden tai kesäloman aikana, opintojaksoon liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja muita mahdollisia alussa sovittuja sisältöjä.

Arviointi: Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Opintojakso soveltuu jokaiselle vuositasolle. Opintojakson voi suorittaa vain kerran lukioaikana.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Temaattiset opinnot TO

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot **TOkkv**

IS1 Uskalla elää! - Lukiolaisen ihmissuhdetaidot 1 (2 op)
Kasva itsesi tuntemisessa, vahvista itsetuntoasi, valmistaudu toimivaan parisuhteeseen, arvioi elämäsi vahvoja vaikuttajia, tule sellaiseksi kuin sinun pitikin tulla. Uskalla elää! - tietotaitoa elämyksellisten työtapojen avulla. Kurssin pääosa leirikokemuksena.

IS2 Ihmissuhdetaidot 2 (2 op)

Ihmissuhdetaitokurssin jatkokurssilla syvennetään minätuntemusta ja pohditaan omaa tulevaisuutta. Kurssin keskeisinä teemoina ovat minuus, omat vahvuudet ja arvot, tärkeät ihmissuhteet (käsitellään mm. parisuhdetta ja yksinäisyyttä) sekä oma tulevaisuus (pohditaan mm. tulevaisuuden tavoitteita ja pelkoja). Kurssin opiskelumenetelminä ovat toiminnalliset ja elämykselliset harjoitukset. Kurssi toteutetaan osittain koulun ulkopuolella.

TO55 Jännitys haltuun (2 op)
Moduuli on suunnattu opiskelijoille, jotka kokevat jännittämisen haittaavan omaa elämäänsä. Pienessä ja turvallisessa ryhmässä pohditaan keinoja jännityksen lieventämiseksi, kokeillaan harjoituksia, joilla jännityksen kanssa selviää paremmin sekä tehdään rentoutusharjoituksia. Opinnot toteutetaan osittain koulun ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

TO56 Jaksa paremmin (2 op) ok
Tavoitteena on, että opiskelija kehittää hyvinvointiosaamistaan.
Moduuli tarjoaa mahdollisuuden syventyä omaan hyvinvointiin vaikuttaviin asioihin. Moduulissa laajennetaan terveystiedon ja psykologian opintojen aiheita. Moduulissa käytetään monipuolisia toiminnallisia menetelmiä ja kootaan henkilökohtainen hyvinvoinnin työkalupakki. Opiskelijoiden toiveet huomioidaan moduulin toteutuksessa. Keskeinen sisältö: fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset keinot arjessa jaksamisen tukena.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: hyvinvointiosaaminen.
Moduulin voi suorittaa 2 opintopisteen opintojaksona tai yhdistää muihin temaattisiin opintoihin laajemmaksi opintojaksoksi.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

TO57 Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla (2 op)
Tavoite: Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osatekijöistä ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan. Opintojakso on suunnattu vähän tai ei lainkaan liikkuville opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia tukevan elämäntavan löytämiseen. Tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen liikkumiseen ja arjen aktiivisuuden lisäämiseen.
Sisältö: Voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen laajuisena.
Oman hyvinvointianalyysin tekeminen ohjatusti ja sen pohjalta oman hyvinvointi- ja liikuntasuunnitelman laatiminen. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan osin yksilöohjauksilla ja osin itsenäisesti.
Arviointi: Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää ohjaajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikuntaohjelman itsenäistä toteuttamista sekä omien hyvinvoinnin osa-alueiden pohtimista.

TO60 Ensiapu (1 op) ok
Tavoitteena on, että opiskelija harjoittelee ensiaputaitoja.
Keskeinen sisältö: ensiaputaidot
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: hyvinvointiosaaminen
Suoritus tapahtuu SPR:n EA1-kurssin käymällä. Todistuksen perusteella suoritus viedään lukion rekisteriin. Opintojakso tulee yhdistää johonkin toiseen temaattiseen opintojaksoon laajemmaksi, vähintään 2 opintopisteen opintokokonaisuudeksi.
Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

TO61 Lukiolaisen turvakurssi (2 op)

Lukiolaisen turvakurssi on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämä yhteiskuntatietoutta ja turvallisuutta lisäävä opintokokonaisuus. Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu omatoimiseen varautumiseen, pelastus- ja poliisiviranomaisten toimintaan sekä turvallisuuden alalla toimiviin järjestöihin teorian ja käytännön harjoittelun kautta. Moduuli järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Lisätietoja
https://lukiolaisenturvakurssi.etapahtuma.fi/
Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

TO62 Tutorointi (2 op)
Moduuli suoritetaan osallistumalla 5. jaksossa tutorkoulutukseen ja jatkaen toimintaa sovitusti seuraavan lukuvuoden aikana. Osallistujat valitaan hakemusten perusteella, hakemisesta informoidaan Wilman kautta. Moduuliin sisältyy tutorina toimiminen 1.vuoden opiskelijoille sekä lukion markkinointiin osallistuminen. Suoritusmerkintä.

TO65 Lehtityö - toimitus ja taitto (2 op)
Lehtityökurssi jakautuu koko lukuvuodelle. Opintojen aikana opiskelija pääsee tekemään juttuja sekä Martsarilainen-lehden verkkojulkaisuun että vuosittain ilmestyvään painettavaan printtilehteen. Toimituskokouksia on sovittuina aikoina ja yksittäiset tehtävät ovat kirjoittamiseen tai kuvatoimittamiseen liittyviä (esim. valokuvaus, sarjakuva, kuvitus ja taitto). Valitsemalla moduulin tarjottimelta ilmoittaudut mukaan toimituskuntaan, mutta suoritustapansa takia moduuli ei vie palkkia. Mukaan voi tulla koska tahansa, ja opintopisteiden määrää voidaan pienentää tai kasvattaa oman aktiivisuutesi mukaan. Suoritusmerkintä.

TO66 Edustaminen ja markkinointi (2 op)
Moduulissa harjoitellaan monipuolisten edustustehtävien hoitamista ja markkinointia käytännön edustustehtävissä lukiossa ja lukion ulkopuolella. Moduuli koostuu tehtävään kuuluvasta perehdytyksestä ja edustus- sekä markkinointitehtävistä. Moduuli toimii yhteistyössä OPKH:n ja tutortoiminnan kanssa, ja täydentää tarvittaessa näitä. Moduuliin valitaan sellaisia opiskelijoita, jotka ovat osoittaneet kykyä monipuoliseen yhteistyöhön, esiintymiseen, markkinointiin sekä aikataulujen ja sopimusten noudattamiseen. Moduulin suorittaneet saavat suoritusmerkinnän lisäksi myös työtodistuksen.
Suoritusmerkintä.

TO67 Työelämätaidot tutuiksi (2 op)
Haluatko oppia tekemään hyvän työhakemuksen ja ansioluettelon? Mistä löydät vapaita työpaikkoja? Miten toimia työhaastattelussa?
Millaiset ovat työelämän pelisäännöt? Tervetuloa toiminnalliselle ja käytännönläheiselle opintojaksolle, jossa saat vastaukset mm. edellisiin kysymyksiin!
Opintojen aikana opiskelija perehtyy työelämään, työnhakuun, työnhaun erilaisiin kanaviin sekä työelämätaitoihin.
Arvointi: suoritusmerkintä.

TO68 Työelämässä toimiminen (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija oppii toimimaan monipuolisesti työelämässä. Varian järjestämä kurssi, joka sisältää työelämätaitoihin liittyviä etäopintoja.
Sisällöt: Työelämätaitojen syventävät sisällöt.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

TO69 Opiskelijakuntatoiminta
Tavoite: aktiivinen osallistuminen opiskelijakuntatoimintaan.
Sisältö: Opiskelija voi saada 1-6 opintopistettä aktiivisesta osallistumisesta opiskelijakunnan hallituksen toimintaan. Opintosuorituksen laajuus lasketaan osallistumisen määrän mukaan.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

TO71 Itsemyötätuntokurssi (2 op)
Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Temaattisten opintojen opintojakson tavoitteena on, että opiskelija perehtyy syvällisemmin valitsemansa moduulin tai moduulien aiheeseen ja oppii soveltamaan tietojaan myös käytännössä.
Keskeinen sisältö: Moduulin sisällöt.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat opintojaksossa tasapuolisesti. Moduuleissa laaja-alaiset painotukset vaihtelevat moduulin teeman mukaisesti.
Opintojakson vapaa kuvaus: opintojakson voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen laajuisena. Jos opiskelija valitsee useampia temaattisten opintojen moduuleja, opintopisteitä kertyy yhteensä moduulien opintopisteiden määrä.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Lukiodiplomit LD

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot LDvv

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia.
Keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi

muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.
Laaja-alainen osaaminen: Monitieteinen ja luova osaaminen.

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi (2 op)
Liikunnan lukiodiplomi on osoitus opiskelijan fyysisestä toimintakyvystä, liikuntatiedoista, harrastuneisuudesta tai erityisosaamisesta sekä yhteistyö- ja työskentelytaidoista. Suoritusmerkintä ja diplomin arviointi.
Laaja-alainen osaaminen: hyvinvointiosaaminen.

MULD6 Musiikin lukiodiplomi (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä.
Lukiodiplomin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.
Laaja-alainen osaaminen: Monitieteinen ja luova osaaminen.

TELD8 Teatterin lukiodiplomi (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija valmistaa esityksen ryhmässä tai yksin. Opiskelija valitsee työnsä aiheen, näkökulman ja toteuttamistavan itse. Esitys arvioidaan. Diplomin voi suorittaa joko yhdellä tai useammalla teatterityön osa-alueella, esimerkiksi näyttelijänä, ohjaajana tai käsikirjoittajana. Esityksen lisäksi teatterin lukiodiplomin muut osat ovat suullinen reflektio, portfolio ja kirjallinen reflektio. Jotta opiskelija voi osallistua diplomiopintoihin, vähintään kolme teatterikurssia pitää olla suoritettuna.

Opintojakson tavoite:
Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Muita valinnaisia koulukohtaisia opintojaksoja

Luma-opinnot LUMA

Opintojakso: Luma-opinnot

LUMA01 Luma-orientaatio (2 op)
Kaikille luma-lukion aloittaville. Moduulin tavoitteena on saada syvällisempi käsitys siitä, mitä luma-aineet ovat tutustuen samalla toisiin lumalukiolaisiin. Opintojen aikana tehdään yhdessä mielenkiintoisia luma-vierailuja ja vierailuista pidetään oppimispäiväkirjaa. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista kurssille. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA02 Luma-leirikoulu (2 op)
Opintojen aikana tehdään leirikoulumatka yhdessä sovittuun ajankohtaiseen luma-kohteeseen ja vierailuista pidetään oppimispäiväkirjaa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA16 Tiedettä ja taidetta (STEAM) (2 - 4 op)
Tiedettä ja taidetta on STEAM- yhteistyökurssi, joka järjestetään yhteistyössä Euroopan koulujen kanssa. Opintojen tavoitteena on kansainvälisyyden lisääminen, tieteen ja taiteen yhdistäminen luovasti sekä opiskelijoiden kanssa yhdessä valitun projektin tekeminen. Kurssin opetuskieli on englanti. Arviointi suoritusmerkinnällä.
Laaja-alainen osaaminen: Globaali ja kulttuuriosaaminen

LUMA41 Tutki ja kokeile! (2 op)
Opiskelija syventyy tieteelliseen ja kriittiseen ajatteluun sekä tutkimustyön tekemiseen. Opiskelija opiskelee yliopiston ja ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä vaadittavien tutkimusmetodien alkeita. Opintojen aikana laaditaan tutkimussuunnitelma ja tutkimus myös käytännössä. Opiskelija opiskelee itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. Moduulilla voi olla sisällöllistä yhteyttä tutkimusaiheesta riippuen useaan oppiaineeseen. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA42 Geofysiikka (2 op)
Geofysiikan teemakurssilla tarkastellaan maapallon rakennetta ja toimintaa. Maan kivi-, vesi- ilma- ja plasmakehää sekä niiden ilmiöitä selvitetään fysiikan ja maantieteen näkökulmista. Opiskelijat tekevät ryhmissä oman tutkimuksen, jonka luonne määräytyy opiskelijoiden pohjatietojen perusteella.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA43 Fysiikan historia (2 op)

Sisältö: Opiskelijat muodostavat kollektiivisesti kokonaiskuvan fysiikan historiasta ja sen kehityskuluista erinäisten fysikaalisten käsitteiden, mallien ja keksintöjen taustalla.
Tavoite: Tavoitteena on hahmottaa fysiikan historia ja laajemmin tieteen historia osana yleistä historiaa. Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin historialliseen kehityskulkuun liittyvän dokumentoidun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön.
Arviointi: Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan S-merkinnällä (suoritettu).

LUMA45 Pelit, pulmat ja päättely (2 op)
Opintojakson tavoite: Opiskelija kehittää matemaattista ajatteluaan pelien ja pulmien avulla.
Keskeinen sisältö: Ongelmanratkaisumenelmiä, nollasummapeli.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi: Suoritusmerkintä

LUMA46 Matemaattisia kuvioita (2 op)
Opintojakson tavoite: Modulissa tutustutaan matemaattisiin muotoihin, kuvioihin ja malleihin ja niiden hyödyntämiseen kuvataiteessa. Modulissa tehdään kuvataiteen töitä matematiikkaa unohtamatta!
Keskeinen sisältö: Laatoitukset, fraktaalit, kultainen leikkaus, arkkitehtuuri.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.
Arviointi: Suoritusmerkintä

LUMA47 Teknologiaprojekti (2 op)
Opiskelija tekee ohjatusti yksin tai yhdessä muiden kanssa haluamansa teknologisen projektin. Arviointi: Suoritusmerkintä

LUMA48 Akustiikka (2 op)
Kurssilla sovelletaan tiede- ja taidepainotteista suuntausta yhdistämällä fysiikka ja musiikki. Tutkimme monipuolisesti akustiikan ilmiöitä esim. vierailulla johonkin pääkaupunkiseudun konserttisaliin, Aalto-yliopiston akustiikkalaboratorioon sekä johonkin alan yritykseen. Vierailuista kirjoitetaan raportti. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA49 Aisti metsä (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija oppii retkeilyn perustaitoja. Moduulin sisältöjä ovat esim. metsämeditaatio, polkujuoksu halukkaille, aistihavaintojen fysiologia & metsän terveysvaikutusten mittaaminen, metsä suomalaisessa kansanperinteessä ja kirjallisuudessa, luonnon tarkkailu ja havainnointi ja luovan kirjoittamisen harjoitukset havaintojen pohjalta. Aktiviteettien järjestämisessä otetaan huomioon sää ja ryhmän toiveet mahdollisuuksien mukaan! Kurssilla ollaan ulkona ja mahdollisesti myös yövytään teltoissa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA50 Fysiikan ja kemian työkurssi (2 op)
Kokeellinen työskentely ja tulosten havainnointi sekä selitysmallien hakeminen on keskeisin tapa hankkia uutta tietoa luonnontieteissä. Samalla syventyy ilmiöiden ymmärtäminen, minkä lisäksi pienryhmälaborointi on usein myös hauskaa. Kurssi on oiva lisä fysiikan ja kemian osaajalle, jonka mielestä pelkät oppitunnit ovat liian teoreettisia.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA52 Lääketieteellinen biokemia (2 op)
Opiskelijan ymmärrys solutason kemiallisista rakenteista ja ilmiöistä kehittyy, ja hän ymmärtää niiden merkityksen elimistön toiminnassa ja lääketieteellisissä sovelluksissa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA 54 Rakkaus luma-aineisiin (2 op)
Itsenäisesti suoritettava kurssi, joka on tarkoitettu LUMA-aineita harrastaville. Kurssin voi suorittaa tutustumalla alan kirjallisuuteen ja osallistumalla alan tapahtumiin, luentoihin ja näyttelyihin. Opintopisteitä voi kerätä raportoimalla edellä mainituista asioista. Työn laajuus, opintopisteiden määrä arvioidaan tilanteen mukaan kyseisen aineen opettajan kanssa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA55 Menestystä ja mahdollisuuksia lukiossa ja työelämässä (2op)
Osallistutaan LUMA-aineiden valtakunnallisiin kilpailuihin. Harjoitellaan aikaisempia valtakunnallisia kilpailutehtäviä ja yleisiä vaikean tehtävän ratkaisustrategioita. Osallistutaan LUMA-tapahtumiin ja työelämävierailuihin.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA56 Itämeri (2op)
Opiskelija perehtyy Itämeren ominaispiirteisiin ja lajistoon. Kurssilla tutustutaan veden kemiallisten ominaisuuksien tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan erilaisia maastotyöskentelymenetelmiä. Kurssiin sisältyy retki kotimaassa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA57 Metsät, suot ja jääkauden jäljet (2 op)
Kurssiin sisältyy retkeily kotimaassa. Metsä- ja suotyypit sekä jääkauden vaikutukset Suomen pinnanmuotoihin ja lajistoon tulevat tutuiksi. Opiskelija harjoittelee erilaisia biologian ja maantieteen maastotyöskentelymenetelmiä, kerättyjen näytteiden analysointia ja luonnonmaantieteellisten karttojen tulkitsemista. Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA58 Luontoseuranta (2 op)
Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin tutkia ympäristössä tapahtuvia muutoksia (mm. lintujen rengastus, laskenta- ja kartoitusmenetelmät, omat havainnot). Luokasta luontoon on homman nimi, osallistuminen erilaisiin projekteihin on mahdollista, jos opiskelijalla riittää intoa ja harrastuneisuutta.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA59 Maailmankaikkeus ja tähtitiede (2 op)
Opiskelija saa kokonaiskuvan maailmankaikkeuden rakenteesta ja kehityksestä.
Arviointi: Suoritusmerkintä

LUMA60 Lajintuntemus (2 op)
Moduulissa tutustutaan eri eläin- ja kasvilajeihin luonnossa. Moduuli sisältää retkeilyä maastossa.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

LUMA61 Suomen geomorfologinen maisema (2 op)

Geomorfologia on luonnonmaantieteen ala, joka tutkii maanpinnan muotoja ja prosesseja sekä niiden ajallista ja alueellista esiintymistä. Kurssille ei vaadita ennakkotietoja ja se sopii kaikille maisemanmuodoista ja niiden synnystä kiinnostuneille. Moduulissa tutustutaan Suomen maisemaan ja pinnamuotoihin.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoite: Omien kiinnostuksen kohteiden mukainen luonnontieteiden ja matematiikan tietojen ja taitojen syventäminen
Keskeinen sisältö: Luonnontieteitä integroivat moduulien sisällöt
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Monitieteinen ja luova osaaminen
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 40 op.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Draama ja teatteri DTvk

Opintojakso 1: Draaman perusopinnot

DT0 Draaman orientaatio-opinnot (2 op)
Moduuli on tarkoitettu draamalinjalla opintonsa aloittaville opiskelijoille. Moduulin tavoitteena on, että opiskelija kehittää ilmaisun perusvalmiuksia ja tutustuu esitystaiteeseen. Tavoitteena on myös tutustua muihin draamalinjalla opiskeleviin opiskelijoihin. Moduulin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opintoihin ja arvioidaan suoritusmerkinnällä.

DT1 Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä! (2 op)
Opintojen aikana kehitetään ilmaisun perusvalmiuksia, kuten keskittymistä, kontaktia, ryhmässä toimimista, roolityöskentelyä, puheilmaisua, improvisointitaitoja ja fyysistä ilmaisua. Moduuli voi sisältää teatterikäynnin. Suoritusmerkintä.

DT2 Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet (2 op)
Opintojen aikana vahvistetaan esiintymistaitoja, tehdään improvisaatioharjoituksia sekä tutustutaan roolin ja kohtauksen rakentamiseen. Opintojen aikana harjoitellaan muulle ryhmälle esitettävä kohtaus sekä käydään teatterissa. Opintoihin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu. Suoritusmerkintä.

DT3 Rooli- ja kohtausharjoittelu (2 op)
Opinnoissa perehdytään näyttelijätyön taitoihin, teatterin tyylilajeihin sekä syvennetään improvisaatio-osaamista. Tutustustaan devising-tekniikkaan ja monologin valmistukseen. Opintoihin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu. Suoritusmerkintä.

Opintojen tavoitteena on, että opiskelija kehittää ilmaisun valmiuksia ja tutustuu teatterin eri genreihin. Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Keskeinen sisältö
Keskeisenä sisältönä ovat keskittymis- ja kontaktiharjoitukset, ryhmässä toimiminen, roolityöskentely sekä fyysinen ilmaisu ja puheilmaisu.

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen, luovuus ja monitieteisyys.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena. Opiskelija voi myös valita kaikki draaman perusopintojen moduulit.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakso 2: Produktio

DT4 Produktio I - III (2 - 6 op)
Opintojen aikana valmistetaan ja esitetään näytelmä. Esitys valmistetaan devising-tekniikalla eli ne syntyvät ryhmälähtöisesti tai valmiin käsikirjoituksen pohjalta. Produktio on kokonaisuudessaan laajuudeltaan 6 opintopistettä. Tunnit pidetään 8. palkissa pääsääntöisesti maanantaisin ja torstaisin klo 14:45-17:00. Tämän lisäksi pidetään muutamia pidempiä harjoituksia yhteisesti sovittuina aikoina. Produktioon osallistuminen edellyttää, että DT1 ja DT2 ja/tai DT3 on suoritettu. Suoritusmerkintä.

DT7 Pienoisnäytelmä (1-2 op)
Opintojen aikana valmistetaan pienimuotoisia esityksiä, kuten pienoisnäytelmiä. Myös opiskelijalähtöiset, eli opiskelijoiden omista ideoista ja aloitteista alkunsa saaneet produktiot ovat mahdollisia. Suoritusmerkintä.

DT8 Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet (2 op)
Opintojen aikana syvennetään osaamista näyttelijäntyön tekniikoista ja tutustutaan ohjaajantyön perusteisiin. Moduuli on tarkoitettu teatteridiplomin tekemistä suunnitteleville opiskelijoille. Se voidaan pitää yhdistetysti DT3-moduulin kanssa siten, että DT8-opiskelijat tekevät osan harjoitteista eriytetysti ensi kertaa opinnoissa mukana olevien kanssa. Suoritusmerkintä.

DT9 Draaman ja teatterin soveltavat opinnot (1-2 op)
Opinnot voit suorittaa toimimalla erilaisissa tehtävissä kuten lipunmyyjänä, näyttämöavustajana, rekvisiittavastaavana, kuiskaajana, apulaisohjaajana tai vaikkapa

juontajana. Opintopisteitä saa tehdyn työmäärän mukaan. Minimisuoritus on 1 opintopiste. Suoritusmerkintä.

DT10 Valo- ja äänitekniikka (2op)
Valo- ja äänitekniikkakurssi on avoin kaikille. Opintoihin sitoudutaan vähintään kahdeksi vuodeksi. Teknikot hoitavat valoja ja ääniä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa sekä näytelmäproduktiossa. Valo- ja äänitekniikasta on mahdollista suorittaa opintojen päätteeksi myös teatteritaiteen lukiodiplomi. Opintopisteitä saa tehdyn työmäärän mukaan. Suoritusmerkintä.

Opintojen tavoitteena on, että opiskelija kehittää ilmaisun valmiuksia ja tutustuu teatterin eri lajeihin. Opiskelija on mukana valmistamassa draaman produktion.

Keskeisenä sisältönä ovat keskittymis- ja kontaktiharjoitukset, ryhmässä toimiminen, roolityöskentely sekä puhe- ja fyysinen ilmaisu.

Laaja-alaisina osaamisalueina korostuvat ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen sekä luovuus ja monitieteisyys.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena. Opiskelija voi myös valita useampia produktioon liittyviä moduuleja.

Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Kulttuurin ja taiteen opinnot KULT

Opintojakso: Kulttuurin ja taiteen opinnot

KULT1 Taide- ja elämätaidot (2 op)
Opintojen aikana käsitellään elämäntaitoja yhdistäen psykologiaa sekä taiteen keinoja minän tarkastelussa. Keskeisinä teemoina ovat minätuntemus, vuorovaikutus ja elämänhallinta. Opiskelumenetelminä ovat mm. valokuvat ja draama identiteettien rakentajina ja ilmaisuvälineinä, kuvataiteen sekatekniikat oman itsensä näkyväksi tekemisessä, voiumauttavan valokuvan keinot elämänkokemusten käsittelyssä ja terapeuttiset menetelmät rentoutuksessa. Toteutetaan koulun ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

KULT2 Monitaiteellinen musiikkiprojekti (2 op)

Moduulii tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Suoritusmerkintä.

KULT3 Taidetta kaikilla aisteilla (2 op)
Kiinnostaako musiikki, taide, tanssi vai ehkä sittenkin teatteri? Opintojen aikana tutustutaan lähialueiden kulttuurikohteisiin sekä tehdään päiväretki ryhmän opiskelijoiden kanssa yhdessä valittuun kohteeseen. Kohde voi olla esim. Turku, Lahti, Porvoo tai Tampere. Retkipäivän aikana tutustumme taide-, teatteri- tai musiikkilaitoksiin, teemme vierailuja ja bongaamme kaupungin tärkeimmät kohteet kaupunkisuunnistuksessa. Omakustanteinen matka. Suoritusmerkintä.

KULT4 Nykykulttuuria (2 op)
Opintojen aikana tehdään vierailuja ja analyysejä mm. elokuvien ja teatterin historiasta nykypäivään. Esittävän taiteen genrejä ja uusia ulottuvuuksia. Opiskelu painottuu keskusteluun, pieniin harjoituksiin ja vierailuihin. Suoritusmerkintä.

KULT5 Taide ja ympäristö (2 op)
Moduuli on opettajan kanssa erikseen sovittava työpajaluontoinen projekti. Projektin tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan ja opiskelijan välillä. Opintokokonaisuus voi sisällöltään koostua usean eri oppiaineen sisällöistä, mutta siihen liittyy taiteellinen lähestymistapa. Suoritusmerkintä.

KULT6 Kielet ja kulttuuri (2 op)
Tavoitteena on tutustua eurooppalaisen kielialueen ihmisiin ja kulttuureihin kielisalkku-periaatteella. Yksilöllisesti tehtävä kielisalkku muodostuu opintojen aikana tehtävistä raporteista (suomeksi tai vieraalla kielellä) sekä tutustumiskäynneistä eri kulttuurikohteisiin, yrityksiin, Euroopan maihin tms. Suoritusmerkintä.

KULT8 Pohjoismainen kulttuuriperintö tutuksi (2 op)
Opintojen aikana tutustutaan pohjoismaiseen kulttuuriperintöön, kuten esim. viikinkeihin ja saagoihin, Pohjoismaiseen tiedeyhteisöön, moderniin populaarikulttuuriin sekä Pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon. Opintojen aikana tehdään yhdessä sovitusti matka esim. Ruotsiin. Suoritusmerkintä.

KULT9 Suuret ajattelijat (2 op)
Tavoitteena on tutustua filosofian, uskonnon, politiikan ja et:n suuriin ajattelijoihin, opiskelijalähtöisesti ja heidän kiinnostuksestaan käsin inspiroivan keskustelun kautta. Opiskelija tutustuu tarkemmin yhteen ajattelijaan ja toimii vetäjänä häntä koskevassa keskustelussa. Sisällöt linkitetään nykyajatteluun. Suoritusmerkintä.

KULT10 Median maailma (2 op)
Itsenäinen verkkokurssi tutustuttaa median maailmaan ja antaa opiskelijalle valmiuksia pohtia omaa mediasuhdettaan. Mediadiplomin tekijälle pakollinen moduuli. Suoritusmerkintä.

KULT11 Media mielen manipuloijana (2 op)

Kasvattaa opiskelijoiden mediakriittisyyttä ja opettaa ajankohtaisten asioiden seuraamista. Ajankohtaiset uutisaiheet ja ilmiöt eri medioissa, runsaasti vierailuja tai vierailijoita. Suoritusmerkintä.

KULT14 Musiikki ja kielet (2 op)
Opintojen aikana musisoidaan monipuolisesti eri kieliä hyödyntäen. Työkielenä on englanti. Osallistujien toiveet kurssilla käytettävistä kielistä otetaan huomioon. Opintojen aikana valmistetaan mahdollisesti musiikkiesitys johonkin koulun tilaisuuteen.
Arviointi: Suoritusmerkintä

KULT15 Yömessu (2 op)
Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee ja toteuttaa yömessun yhteistyössä seurakunnan kanssa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

KULT44 Ääni ja kuva (2 op)
Opintojen aikana tehdään musiikkia ja kuvaa yhdistelevä projekti, joka voi olla esitys koulun tilaisuuteen tai näyttelyyn tai kuvaa ja musiikkia yhdistelevä video.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventyy kulttuurin ja taiteen sisältöihin laajemmin.
Keskeinen sisältö: Moduulin keskeiset sisällöt.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova ajattelu korostuvat kulttuurin ja taiteen opinnoissa. Myös hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen ovat keskeisiä osaamisalueita.
Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kaupalliseen alaan liittyviä moduuleja.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kansainvälisyysopinnot KVkkv

Opintojakso: Kansainvälisyysopinnot

KV1 Kansainvälisyysopinnot (2 - 6 op)
Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansainvälisyyteen esim. kotikansainvälisyyden, vaihto-opiskelun tai vaikkapa ulkomaisten vieraiden isännöimisen tai emännöimisen avulla. Kansainvälisyysopintojen keskeinen sisältö muodostuu opiskelijan omavalintaisen kansainvälisyyshankkeen tai -toiminnan avulla. Arviointi: suoritusmerkintä.

KV2 Tansania-kummikouluprojekti (2 - 4 op)

Yhteistyö Kilingin koulun kanssa jatkuu erilaisin tempausten, kuten leirikoulun, keräysten ja erilaisten tapahtumien muodossa. Aktiivista yhteistyötä, vuorovaikutusta, molemminpuolista antamista ja saamista. Suoritusmerkintä.

KV4 Ranska-leirikoulu (2 - 4 op)
Kiinnostaako Ranska? Lukiomme opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua ranskalaiseen kulttuuriin leirikoulussa. Leirikoulun aikana testataan kielitaitoa, saadaan uusia ystäviä, tutustutaan ranskalaisiin lukio-opintoihin ja elämänmenoon. Vierailu iki-ihanaan Pariisiin kruunaa matkaajien toiveet! Ystävyyskoulumme Les Sables d'Olonnessa sijaitsee Atlantin rannikolla. Ranskalaiset ystävämme ovat tehneet vastavierailuja lukiomme ja rikastuttaaneet arkeamme jo useamman kerran. Suoritusmerkintä.

KV5 Saksa-leirikoulu (2 - 4 op)
Martsarilaiset ovat matkanneet Berliinin lähellä sijaitsevaan Potsdamiin opintomatkoille jo usean vuosikymmenen ajan. Saksalainen ystävyyskoulumme on vakituinen vierailukohteemme niin opiskelijoiden kuin opettajienkin vaihdossa. Mukaan matkalle pääsevät kieltä saksalaisesta kultuurista kiinnostuneet. Matkojen kohokohtia ovat Berliinin vierailut, uudet ystävät, saksalaiseen kouluun tutustuminen ja perhemajoitukset. Suoritusmerkintä.

KV6 Kansainvälinen politiikka (2 op)
Opintomatka Eu-parlamenttiin. Tavoitteena on tutustua syvällisesti EU-politiikkaan paikan päällä. Opiskelijat kurssille valitaan yhteiskuntaopin ja historian opinnoissa ansioitumisen mukaan. Arviointi: Suoritusmerkintä

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansainvälisyyteen itseään kiinnostavalla tavalla.
Keskeinen sisältö: Moduulin keskeinen sisältö.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, mutta myös vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaaminen sekä yhteiskunnallinen ja monitieteinen, luova osaaminen.
Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kansainväliyssteen liittyviä moduuleja.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille BUS

Opintojakso: Opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille

TAT1 Yrittäjyysosaaminen (2op)
Kaupallisen osaamisen ja ajattelun perusteet: oletko ajatellut perustaa omaa yritystä tai suunnata kaupalliselle alalle? Opintojen aikana harjoitellaan oman liikeidean brändäystä, markkinointia ja hinnoittelua. Opinnot toteutetaan yhteistyössä Taloudellisen tiedotustoimiston (=Nuoret nyt) kanssa pääsääntöisesti digitaalisesti. Opettajaa voi halutessaan tavata viikoittain. Kurssi suositellaan suoritettavaksi ennen BUS1-kurssia. Suoritusmerkintä.

TAT2 Oman talouden hallinta (2 op)
Kurssin tavoitteena on, että oman talouden hallinta koetaan merkityksellisenä osana hyvää elämää. Oppimateriaali herättelee nuorta myös hahmottamaan ympärillään olevia globaalin talouden ilmiöitä. Kurssin aiheita ovat talouden ilmiöt ja oma talous, tulojen tienaaminen, vastuullinen kuluttaminen ja luotonotto, säästäminen ja sijoittaminen, arjen hallinta ja itsenäistyminen. Opinnot voi suorittaa joko ennen tai jälkeen BUS1-kurssin.
Suoritusmerkintä.

TAT3 Työelämäosaaminen (2 op)
Työelämäosaamisen oppimateriaalin avulla nuorta kannustetaan suunnittelemaan tulevaisuuttaan ja vahvistamaan omia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksiaan. Kurssin aiheita ovat johdanto työelämäosaamiseen, työelämätaidot, miten töitä haetaan, työelämän käytänteet, työelämä tänään sekä tulevaisuuden työelämä.
Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

BUS1 Kauppatieteen perusteita lukiolaisille (2 op)
Kiinnostaako kaupallinen ala? MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen tarjoaman moduulin aiheita ovat johtaminen ja markkinointi, laskentatoimi ja rahoitus sekä kansantaloustiede. Opintojen aikana saat yleiskuvan näistä Kauppakorkeakoulun pääsykokeisiin sisältyvistä aihealueista. Moduuli suositellaan suoritettavaksi TAT1 ja TAT2 sekä KKS81 -kurssien jälkeen. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

BUS2 Bisnesmarkkinointi (2 op)
Moduuli antaa hyvän kokonaiskuvan liiketoiminnan perusteista ja kaupallisesta alasta urana ja ammattina. Opintojen aikana käsitellään markkinointia, markkinointiajattelua ja markkinoinnin suunnittelua, markkinointiviestintää, mainontaa, myyntiä ja suhdetoimintaa.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

BUS3 Nuori yrittäjyys (2 op)
Kiinnostaako yrittäminen? Opintojen aikana tunnistetaan omat vahvuudet ja ryhdytään hyödyntämään opiskelijan tietoja, taitoja ja ideoita. Ohjelma lisää nuorten yrittäjyysasennetta, taloudenhallintaa ja työelämätaitoja. Nuori yrittäjyys laajentaa perinteisiä oppimistapoja tarjoamalla tekemällä oppimiseen perustuvia opinto-ohjelmaa, jossa nuorten ideat ja luovuus ovat etusijalla ja opettaja toimii enemmän ohjaajana kuin luennoitsijana.
Suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kaupalliseen ajatteluun ja sen peruskäsitteisiin.
Keskeinen sisältö: Kaupallisen alan peruskäsitteet ja toimintatavat
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Globaali- ja kulttuuriosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.
Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kaupalliseen alaan liittyviä moduuleja.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä

muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tieto- ja viestintätekniikka TVT

Opintojakso 1: Tietotekniikan käyttö

TVT1 Tietotekniikan käyttötaito (1 op) **- ORI**

Opintojakso sisältyy lukio-opintoihin orientoivaan opintojaksoon.
TVT1 opinnoissa opiskelija harjoittelee lukio-opiskelussa tarvittavien tvt-työkalujen käyttöä. Opiskelija tutustuu sähköisen yo-koejärjestelmän ohjelmistojen käyttöön. TVT1 suoritetaan osana lukio-opintoihin orientoivaa opintojaksoa heti lukion alussa ja sen suorittamista suositellaan kaikille lukio-opintonsa aloittaville opiskelijoille.
Keskeiset sisällöt: Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien käytön alkeet, kokeiden suorittaminen abittijärjestelmässä.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista.
Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
Arviointi: suoritusmerkintä.

Opintojakso 2: Toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot

TVT2 Office-ohjelmien perusteet (2 op)
TVT2-opinnoissa opiskelija syventää tvt-osaamistaan tekstinkäsittelyssä ja taulukkolaskennassa.
Keskeiset sisällöt: tekstin- ja taulukkolaskentaohjelmiston käyttötaidot. Googlen driven peruspalvelujen käyttöön tutustuminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

TVT3 Digitaalinen kuvankäsittely (2 op)
Opiskelija muodostaa yleiskuvan digitaalisesta kuvankäsittelystä ja tutustuu kuvankäsittelyssä käytettyihin työkaluihin. Opiskelija harjoittelee mm. tasojen ja maskien hyödyntämistä kuvan muokkaamisessa. Opiskelija tutustuu myös valokuvaukseen.
Keskeiset sisällöt: digitaalinen kuvankäsittely, tasot, maskit ja kuvan muokkaaminen.

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat monitieteisyys ja luova osaaminen.
Arviointi: suoritusmerkintä.

HUOM: Tähän opintojaksoon voi liittää myös moduulin KKY23, joka löytyy tästä asiakirjasta myöhemmin kohdasta “Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot”.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot.
Keskeiset sisällöt: toimistotöissä usein vastaan tulevien ohjelmistojen käyttötaidot.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään opintojakson moduulien kokonaismäärän.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakso 3: Tietokoneiden ja internetin toiminnan perusteet

TVT4 Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I (2 op)
Opiskelija tutustuu tietokoneiden toiminnan perusteisiin ja siihen mistä osista tietokone koostuu. Tutustutaan myös tietoliikenneverkkojen käsitteistöön ja perustoimintaperiaatteisiin.
Keskeiset sisällöt: Tietokoneen osiin ja niiden toimintaan tutustuminen. Tietoliikenteen peruskäsitteistön hallinta ja internetin toiminnan perusperiaatteet.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

TVT5 Verkkosivut (2 op)
Tutustutaan kotisivujen tekemiseen HTML-koodilla sekä tutustutaan CSS-tyyleihin ja javascriptiin keinona tuoda dynaamisuutta sivuille.
Keskeiset sisällöt: HTML-kielen perustagit ja niiden toiminta. CSS-tiedostojen käyttäminen ja javascript-komentojen käyttö dynaamisen sisällön aikaansaamiseksi.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY21 Johdatus ohjelmointiin (2 op)
Moduulissa opiskellaan ohjelmoinnin perusteita. Ennakkotietoja ei vaadita.
Keskeiset sisällöt: Ohjelmoinnin alkeet, peruskomennot, ehto, toisto, omat funktiot.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY22 Tekoäly (2 op)

Moduulissa tutustutaan tekoälyn perusteisiin: millainen vaikutus sillä on tulevaan työelämään ja vapaa-aikaan ja mitä tekoäly oikeastaan edes on. Suoritetaan osana Helsingin yliopiston MOOC-kurssia.
Keskeiset sisällöt: Tekoälyn käsitteistöön ja käytännön sovelluksiin tutustuminen.
Arviointi: suoritusmerkintä
Kurssi hyväksiluetaan lukion luma-opintoihin.

KKY23 Tietokantojen perusteet (2 op)
Moduulissa opiskellaan tietokantojen käytön alkeet. Kurssi ei vaadi ennakkotietoja.
Keskeiset sisällöt: Perus SQL-kyselyiden suorittaminen.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY24 Ohjelmoinnin jatkokurssi (3 op)
Moduulissa syvennetään ohjelmointitaitoja. Ennakkotietoina vaaditaan KKY21, vastaavien taitojen hallinta
Keskeiset sisällöt: Sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa kurssin aluksi.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY25 Tietokoneen toiminnan perusteet II (2 op)
Tavoite: Kurssilla tutustutaan tietokoneen toiminnan perusteisiin syvällisemmin.
Sisältö:

- Tietokonejärjestelmän rakenne ja pääosat. Ohjelma ja sen esitysmuodot.
- Konekäskyt, käskyjen nouto- ja suoritussykli, keskeytysten käsittely, suorittimen erilaiset suoritustilat.
- Kokonaislukujen binääri-, heksadesimaali- ja desimaaliesitysmuodot sekä muunnokset niiden välillä.
- Kokonaislukujen ja liukulukujen esitysmuodot. Kuvien, videoiden, äänten ja muun tiedon esitysmuotojen periaatteet.
- Ohjelman toteutus prosessina. Käyttöjärjestelmän tavoitteet ja perusrakenne.
- Käyttöjärjestelmän toteutus prosessien ja palveluohjelmien avulla.
- Korkean tason kielisen ohjelman muokkaus prosessiksi käännöksen, linkityksen ja latauksen avulla.

Esitiedot: Pythonin alkeet (KKY21 tai vastaavat tiedot) ja TVT4 (tai vastaavat tiedot)
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY26 Tietoliikenteen toiminnan perusteet II (2 op)
Tavoite: Kurssilla käydään läpi internetin ja siihen liitetyn kotiverkon toimintaperiaatteita
Sisältö: internetin rakenne, kotiverkon rakenne, internetprotokollat.
Esitiedot: Ei esitietovaatimuksia, TVT4 taidot tai vastaavat auttavat.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Arviointi: suoritusmerkintä.

HUOM: Tähän opintojaksoon voi liittää myös KKY21, KKY22 ja KKY24 moduulit, jotka löytyvät tästä asiakirjasta myöhemmin kohdasta “Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot”.

Opintojakson tavoitteena on opiskelijan tutustuminen tietokoneiden toimintaan ja internetin toiminnan periaatteisiin.
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään opintojakson moduulien kokonaismäärä.
Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot KKY

Opintojakso: Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot

KKY1 Avoimen yliopiston opinnot (2 op)
Lukion opiskelijalla on mahdollisuus valita lukioaikana avoimen yliopiston opinnoista lukiolaisille soveltuviksi merkittyjä opintoja. Avoimen yliopiston kurssitarjonta on laaja ja lukiolaisille tarjolla olevat yliopistokurssit (esim. johdanto- ja peruskurssit eri alojen yliopisto-opintoihin) löytyvät avoimen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta https://www.helsinki.fi/fi/avoin-yliopisto. Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia.
Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan.
Lukioaikana suoritetut avoimen yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.
Arviointi yliopiston ilmoittamalla tavalla.

KKY2 Helsingin yliopiston opinnot (2 op)
Vantaan lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua maksutta mille tahansa Avoimen yliopiston opintojaksolle! Opintojaksoilla pääset kurkistamaan eri tieteenaloille ja kokeilemaan, millaista yliopisto-opiskelu on. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja ne jäävät myös yliopiston opintorekisteriin odottamaan mahdollista tutkinto-opiskelijaksi pääsyä. Ao. linkistä voit suodattaa lukiolaisille soveltuvat kurssit. Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä.
Nettisivu: https://courses.helsinki.fi/fi/open-university/

Lisätietoja: Opoilta. Kaikki Helsingin yliopiston kurssit voidaan hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.
Arviointi yliopiston ilmoittamalla tavalla.

KKY3 Jyväskylän yliopiston opinnot (2 op)
Jyväskylän yliopistossa lukiolaiset voivat kokeilla eri tieteenalojen yliopistotasoisia opintoja. Opiskelu on joustavaa, sillä opintojaksot suoritetaan kokonaan verkossa.
Opinnot sopivat toteutustavoiltaan ja laajuudeltaan lukion rinnalla opiskeltaviksi. Laajuus vastaa yhtä lukiokurssia. Lisätietoja ja kurssikuvaukset osoitteessa https://www.avoin.jyu.fi/fi/opintotarjonta/opinnot-lukioille
Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia.
Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan.
Lukioaikana suoritetut yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.
Arviointi yliopiston ilmoittamalla tavalla.

KKY4 Metropolian opinnot (2 op)
Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Metropolia amk:n opintoja. Opinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan haluamaasi koulutusalaa. Lukioaikana suoritetut Metropolian yhteistyökurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin korkeakouluopintoihin. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Metropolian opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.
Arviointi ammattikorkeakoulun ilmoittamalla tavalla.

KKY5 Laurean väyläopinnot (2 op)
Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Laurea amk:n väyläopintoja. Väyläopinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan haluamaasi koulutusalaa. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja tuleviin jatko-opintoihin Laureassa. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Laurean opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.
Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä.
Nettisivu: https://www.laurea.fi/koulutus/avoin-ammattikorkeakoulu/vaylaopinnot/
Lisätietoja: Opoilta.
Arviointi ammattikorkeakoulun ilmoittamalla tavalla.

KKY6 Metsäkurssi (2 op)
Metsät ovat Suomen tärkein luonnonvara ja metsäala keskeinen hyvinvoinnin tuoja. Moduulissa monipuolinen metsäala esittäytyy vierailuilla ja retkillä. Valtakunnallisen opintokokonaisuuden järjestävät metsäalan koulutusta tarjoavat korkeakoulut sekä suuret metsäalan yritykset. Luma-opettajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.
Arviointi: suoritusmerkintä.

KKY7 Aalto-yliopiston opinnot (2 op)
Lukioaikana suoritetut Aalto-yliopiston kurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin.

Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Aalto-yliopiston opintotarjottimesta.
Lukion luma-opettajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.
Aalto-yliopiston kurssit voidaan mahdollisesti hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.
Arviointi yliopiston ilmoittamalla tavalla.

Opintojakson tavoite: Opintojakson tavoitteena on että opiskelija tutustuu yliopisto- ja korkeakouluopintoihin jo lukioaikanaan. Opiskelija voi hyväksilukea lukioaikana suoritetut yliopisto- ja korkeakouluopinnot myös ko. alan yliopisto- tai korkeakouluopinnoissaan lukion jälkeen.
Keskeinen sisältö: Opiskeltavan yliopisto- tai korkeakoulualan perusteet
Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskunnallinen osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.